

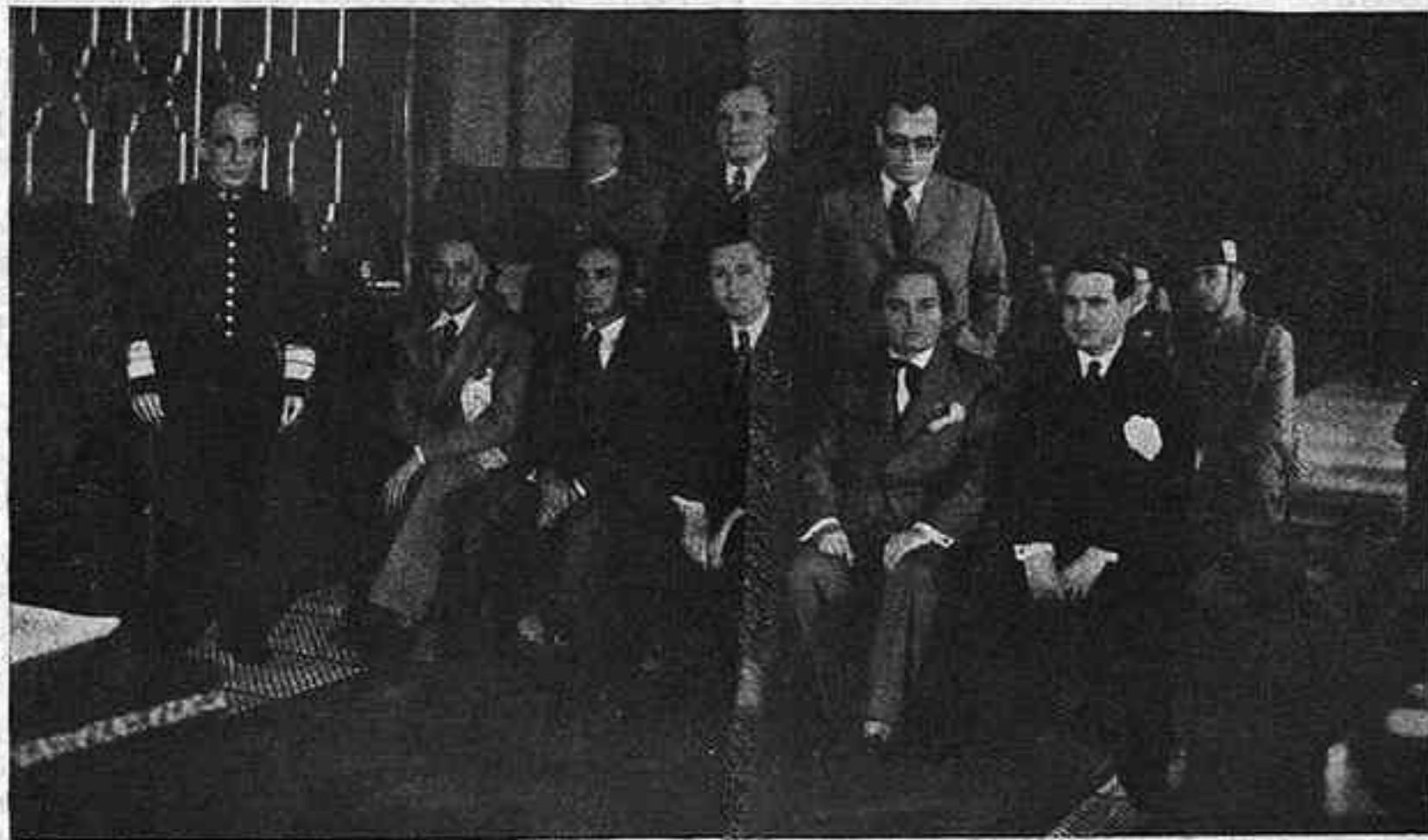
DAVANT EL T. G. C.

El procés de Madrid

Tot just arribat, ja va dir-m'ho un amic: «Sí, ho he vist als diaris». I l'endemà, tothom amb qui parlava em repetia el mateix: «Sí, ho vaig llegir tots».

Però hi ha una cosa, veritat?, que no la duen els diaris i és, justament, la que jo buscava. Perquè les paraules que, és clar!, és el més important, és el que queda, el que passa, diríem, a la història, de tota manera són com mortes quan les llegiu.

mes molt coneguts—que només veïeu d'esquena—, quan arribà el moment que parlà un d'ells, el més representatiu, en nom de tots, quan començà a dir aquestes paraules que heu llegit als diaris, molta gent s'alçà sense ni adonar-se'n, i tribunal, i advocats, i civils, i públic—dames, polítics, periodistes, obrers—, tothom quedà suspens, tothom clavà els ulls a la mateixa figura, tothom mirà amb la mateixa expectació,

El darrer govern de la Generalitat davant el tribunal. Asseguts: Companys, Lluhi, Esteve, Gassol, Mestres; drets: Barrera, Comorera

Heu de conèixer molt l'home que les pronuncia, heu d'estar molt dintre, no ja de l'assumpte de què es tracta, sinó del moment pel qual aquell assumpte està passant, per copsar-ne tota la intenció. A vegades, el més important d'uns mots és el to amb què es diuen. Vós expliqueu una ofensa a un amic i quedeu parat quan ell us contesta: «Què vols que et digui? Trobo que no n'hi ha per tant!...» I aleshores us adoneu que el que va ofendre-us, sobretot, va ésser el to. «Oh! hauríeu d'haver sentit amb quin to m'ho va dir!», afegiu. I us adoneu que ell ho comprèn de seguida.

Heu llegit les paraules? Està bé. Però, qui podria donar-vos l'emoció!

Veureu!... Tornant-ne, de Madrid, vaig passar per València. «De València a Castelló—em deia un amic d'allà— tota la carretera passa com per un jardí. A mà dreta, tarongers fins el mar. A mà esquerra, tarongers fins a la muntanya. I a la carretera, a banda i banda, en lloc d'arbres, com feu a Catalunya, dues inacabables fileres de rosers.»

Jo en tenia una idea, doncs. Jo havia sentit les paraules. Però el que l'amic no va dir-me, justament, és el que va impressionar-me més. El que va oblidar és que mentre travessava aquell verger magnífic, mentre el cotxe vola per aquella mar de verdors, l'aire de la mar, de la mar de debò—que és a quatre passes—, us porta al cotxe l'olor penetrant de la tarongina mesclada amb l'olor, més densa, de les roses. I que aquestes olors mesclades fan una impressió tan forta que acabeu per inclinar el cap al coixí i cloure els ulls, perquè la voleu aspirar en tota la seva intensitat i que res no us en distregui. I dura quilòmetres i quilòmetres. Per això a mi, quan em parlín del trajecte València-Castelló, per anys que passin, la imatge visual de l'estesa immensa dels tarongers anirà unida, serà vivificada, per la sensació embriagant de l'olor d'aquelles terres benedictes.

L'olor dels mots és l'accent, l'emoció amb què són dits. Tot seguit us adoneu, quan són de qualitat, quan l'accent és sincer, que creen un ambient a llur entorn. I és aquesta olor, aquest accent, aquest ambient, allò que va portar-me a Madrid. I en fou tant de dens, que va fer-se intolerable. Que tothom, tothom, se'n va impressionar. I si durant tres hores—tres hores!— una multitud atapeïda estigué immòbil, com petrificada, escoltant la paraula sòbria, valenta d'humanitat, d'un advocat defensor, mirant de no perdre un mot, mirant de no perdre un gest, en aquella sala de llum com ensenyada, tenint davant vostre, un xic més alts que vosaltres, uns ho-

A la pàgina 3:
Llibres sobre el 6 d'octubre, per Fermí Vergés.

A la pàgina 6:
Thomas Mann, per F. Oliver Brachfeld.

A la pàgina 7:
Man Ray, per P. Català i Pic.

Els Dijous — Blancs

L'ESTRANGERA

Quan la senyoreta suïssa ingressà a la dispensa, es produí una gran sensació a l'escala. Tots els veïns volgueren saber si era bella o lleïta, gràcil o disgraciada, elegant o adonada. I es quedaren palplantats, sense esma de qualificar-la, perquè, d'un senzill cop d'ull, no era ni una cosa ni l'altra. D'aquí que fes fortuna la dita del llogater del primer-segon:

—Bah, és una estrangera!
Les primeres notícies innovaren que era una noia amb el seu passament, que no li calia treballar per viure i que la raó de la seva vinguda radicava en la necessitat de canviar converses i familiaritzar-se amb la llengua espanyola, però aquell mateix observador remarcà entretantament:

—Trobo que per a això, més li valdria Madrid!
La dispesera, picada pel retret, desempeñà tots els seus coneixements ineluctables, assolí aquell terme mitjà d'expressió que va de la minyona de servei procedent del planell central a l'ex-pensionista de Sarrià, però confià la missió receptiva al seu fill, sota pretext que, a la cinquantena, els vocabularis són de mal assimilar. La intervenció del jove tingué les naturals derivacions galants, el temps just per ella donar-li a entendre que no hi havia res a fer i, com a mostra palesa del seu refús, enganxà, aquell mateix vespre, amb quatre xinxetes, el retrat d'un home al capçal del llit.

Tothom s'assabentà, l'endemà, que l'estrangera tenia un promès a París de nom de protagonista de pel·lícula sonora i que, en els moments de tedi, l'evocava dins un concert de sospirs. Les mares respectables dels voltants, que veïen en l'estrangera una possible esgarradora del camí-dreturer dels jadrins gens avesats encara a desentrellar el complex del món, es sentiren assossegades, però aquest alleujament durà pocs dies, puix que el que feia quatre, la suïssa es deixà acompanyar, fins al llindar de la porta del carrer, dins unes dues places, per un xicot d'aire esportiu i l'escàndol anà creixent en constatar que cada dia arribava conduïda per un automobilista diferent.

—Shocking! They are companions of the English Club!

Una cursista de segon any d'anglès s'estranyà que la suïssa no anés al club de la colònia del seu país i que emprés, de faïso meravellosa, la llengua de Shakespeare. Tot seguit, l'estrangera li explicà, per tal que ho divulgues, que si bé havia nascut a Lausanne, de petita la traslladaren a Bradford, on el seu pare exercia d'enginyer supervisor en una fabrica de calderes.

—Aquesta dona fa girar el cervell! —exclamaven les amigues de la dispesera, però trobaven un eximent de la seva excentricitat sempre que la contemplaven agenollada a la paròquia amb exemplar devoció i indiferent al xiuxiueig de les dames emperifollades. I ací també s'estrellà la ingenuïtat de les veïnes, tota vegada que l'estrangera declarà, enmig d'un estretament general, que era protestant i no catòlica i que si no assistia als temples protestants era perquè no hi havia imatges per inspirar l'oració ni brillantor en el culte.

—They are so cold; only with the cross and the Bible!
La declaració de l'estrangera motivà unes cares molt serioses que li escoltaven el salut, però ella no s'immobilitzà i, a fi de congratuar-se les amistats properes al seu rodis, els feu arribar a cadascuna una invitació per al concurs de rem i natació, en el qual prenia part:

—To row; to swim! —criava.
No hi mancà ningú. L'exhibició de la seva corpora, dins un mallot perla, assolí un èxit fantàstic. Fins la senyora del principal-primer, la més irreconciliable, no s'estigué de dir:

—Fet i fet, és una noia que distreu.—S.

MIRADOR INDISCRET

Un tutti curiós

Gibert, ex-alcalde del Prat, ha arribat a Madrid en avió, des de Berlín, per assistir a la darrera sessió de la vista.

Entra a la sala i s'asseu a un banc on ja hi seuen els ex-alcaldes Pi i Sunyer i Aguader.

Enric Fontbernat seu al costat d'Alavedra i li diu:

—Busquem un altre ex-alcalde per a aquell banc, i podran fer el tutti...

Un fals Duelo

Per assistir a una vista del procés del govern suspès de la Generalitat, la cua, al carrer, és llarga, inacabable.

—Vols dir que hi cabrem tots?—fa un català al seu amic.

—Jo sí—diu aquest—. Ara he trobat la solució.

Deixa la cua, va cap a la porta i allarga una targeta a l'uisxer.

Aquest és quadra. El fa passar. L'acompanya a l'ascensor. Toca timbres.

—Es el señor Duelo! El señor Duelo!

I quan l'ascensor arriba dalt, davant l'expectació de Pi i Sunyer, Nicolau d'Olwer, Rubió Tudurí, etc., que ja havien pujat, surt de l'ascensor, tot tibat, el militant Bonnet, de l'Esquerra, que sense saludar ningú, travessa el passadís i s'asseu amb l'aire greu que correspon a un governador...

La importància de l'ortografia

A la visita de la presó, l'endemà de la darrera sessió de la vista, no s'hi cap. El passadís de davant de la reixa és ple de gom a gom. Azafra, Casares Quiroga, periodistes, catalans, etc.

Es impossible atansar-se a la reixa. Malgrat les empentes, alguns visitants, que veuen els presos a través dels que han pogut atansar-s'hi, comenten les dificultats que els empleats de la presó posen per entrar.

—Si no fos això avui hi hauria mil persones—fa un.

—No pas si els passava el que m'ha passat a mi—replica un senyor que no es pot bellar, comprimit contra la paret. En el volant hi he posat Señores Solá, però no sé com dimoni ho dec haver escrit, que l'empleat de la presó ha entès que deia: Señora sola i de cap manera em volia deixar passar a mi:

—Aquí dice «Señora sola»—deia—, pues que pase una señora sola nada más.

Si ellsploren...

L'endemà de la vista, a la visita de la presó, hom comenta la impressió que la sessió va causar entre la gent que es trobava a la sala.

—El que es va emocionar de debò fou l'Alavedra—diu Companys.

L'Alavedra busca justificants:

—Home! L'afecte personal... La cosa històrica...

I Martí Esteve fa:

—No, no, Alavedra. No us calen explicacions. Jo em contenia amb pena, però quan vaig adonar-me que Barcia plorava, vaig dir-me: «Home, si aquest que no es català plora, bé ho pots fer tu, també. I vaig engregar...

Descans obligat

Sortint de la presó, un grup de catalans comenta el bon estat físic dels presos.

—No ho entenc—fa un—. Trobo que fan més bona cara que quan eren a la Generalitat.

—Doncs jo ho entenc molt bé—fa un altre—. Quan hi eren, moltes hores de treball, molts actes públics, és a dir, anar a

dormir tard, llevar-se de matí. Eren gent cansada. Ara, en canvi, fan unes vacances forçoses, duen una vida metòdica, i, és clar, estan reposats...

Les romàntiques

L'informe llegit pel senyor Ossorio i Gallardo començà relatant la vida política de Lluís Companys: «...L'any 1917 és elegit conseller de Barcelona; poc temps després queda reclus al Alvaro de Bazán...»

Una jop que s'ho escoltava sospirà:

—¿Quién sabe dónde estará el barquito...

—Haciéndose astillas, como el mismo Don Alvaro, el pobre... contestà la seva amiga.

En sortir, totes dues anaren a la «Plaza de la Villav» i dipositaren un ramet de semprevives sota la làpida del monument, que res a:

El fiero turco en Lepanto
en la Tercera el francés;
en todo el mar, el inglés
tuvieron de verme espanto.
Rey servido y Patria honrada,
dirán mejor quién he sido
por la cruz de mi apellido
que con la cruz de mi espada.

La Volta Ciclista a Catalunya

vista des de l'estranger

Els enviats especials que segueixen la Volta Ciclista a Catalunya, es veu que no tenen uns coneixements gaire exactes de la geografia de la prova. Només cal veure com ressenya l'enviat especial de L'Intransigent, de París, la segona etapa Manresa-Tarragona, que segons ell és Manresa-Saragossa, per convèncer-se del que hem dit. Després de fer unes consideracions generals sobre el trajecte que es porta corregut en aquesta etapa, diu el següent: «Es corre durant uns quilòmetres tocant la Mediterrània. La cursa transcorre sense història. Finalment es perfila de lluny Aragó, situat sobre un planell elevat. L'arribada és doncs al capdamunt d'una collada.»

Està vist que aquest enviat especial va confondre el turó del Passeig Arqueològic tarragoní, amb les terres ermes d'Aragó.

Marcel Thil, pare de família

Marcel Thil, el campió mundial de boxa, pes mitjà, ha passat dos dies de repòs a la nostra ciutat.

—Jaime Barcelona!

Aquesta és la cinquena vegada que ve.

—Si no fos campió—observa a un amic— potser podria venir més sovint. Però de combats de campionat no se'n fan cada dia.

Com Gironès, Marcel Thil és un home de sa casa. Viatja amb la seva muller. Pensa sempre en la seva filla de dos anys.

—A causa d'ella, no marxo a Nordamèrica. No hi marxo perquè no podria passar un mes sense veure la petita.

Qui ha guanyat?

Marcel Thil, el dimarts a la nit, visità el barri xinès i estigué veient l'espectacle del sacristà.

—¿Què?—li demanaren.

—C'est à voir...

Ell tenia ganes d'anar a dormir.

—Demà passat a aquesta hora (les onze) estaré a París, fent el primer son.

A Cal Sagristà, un impertinent se li atansà:

—Sou Marcel Thil?

—En efecte.

—Qui guanyà a Madrid?

—No es féu el combat.

—Ah!

Marcel Thil, després, explicava:

—Si li dic que vaig guanyar jo, hauria semblat una pedanteria. Si li dic, en broma, que havia guanyat Ara, hauria pogut semblar una mofa...

Una frase històrica

El més pintoresc dels nostres homes públics a la page estava fa pocs dies a Madrid dinant amb un ex-diputat provincial de la dictadura. I li deia:

—Veurà: la política, no és més que una qüestió de saber fuar...

L'ex-diputat provincial va haver de rumiar una estoneta per caure que el pintoresc personatge havia volgut dir savoir faire.

Té mala premsa

Entre les admiradores de Gil Robles i Goicoechea hi ha un duel a mort. A propòsit d'una recent intervenció d'aquest darrer al Parlament, les seves vestals s'afanyaren a prodigar-li elogis en un saló de te del carrer d'Alcalá:

—No digas, que ha estado estupendísimo! ¡Qué clarividente, qué profundo, qué sagaz!

—Si; los siete sabios de Grecia, metidos en un corsé! —féu despectivament, la devota de José María.

No tot es pot preveure

Quan va entrar en màquina la pàgina 3 d'aquest número, la Cambra francesa havia atorgat la seva confiança al govern Bouisson. Per això en L'actualitat internacional es dona com a clòsa la crisi ministerial de la veïna República. Al cap de pocs hores, però, el govern Bouisson era derrotat per dos vots en demanar plens poders en la qüestió financera. No és estrany, de totes maneres, que no haguéssim enfocat aquesta eventualitat de la crisi, que ha produït sorpresa a França mateix.

El gall de les Gàl·lies podrà salvar el franc?

Un obsequi inesperat

Amb motiu de la Llei de Premsa s'ha parlat molt dels directores de pàl·la.

Voldran creure els nostres lectors que, no fa gaires anys, els directores de pàl·la dels diaris de Barcelona foren objecte d'un present gairebé oficial?

Era un xic abans de la dictadura. Al Govern civil hi havia Martínez Anido, de funesta memòria, i era secretari el difunt Manuel Luengo i Prieto.

En Luengo havia estat governador de les Illes Filipines, quan la dominació espanyola. Un dia trobà pel carrer un periodista, director d'un rotatiu català, que havia estat molts anys a aquelles illes.

Parlaren d'Ilo-Ilo i de Panay, i, en acomodar-se, Luengo, que era molt amic dels periodistes, oferí fer-li enviar, quan anés a Astorga, d'on era nadiu, una caixa de mantecades, per a segellar la seva amistat.

Al cap de pocs dies, En Luengo anà a Astorga i pensà:

—Si envio unes mantecades a X..., és natural que n'envii als altres directores de diaris.

I demanà a un funcionari que li fes la llista.

Aquest va començar a telefonar, redacció per redacció:

—Oiga! Aquí, Gobierno Civil de Barcelona. Tendiran la bondad de darnos la dirección particular de su director?

—Bomba!—pensaren tots—. Això és una denúncia! Què haurà passat? Què haurem escrit?

I, naturalment, van dar l'adreça, no del director veritable, sinó del director de pàl·la.

Dues setmanes després, Luengo i el director del rotatiu català es trobaren al tramvia.

—Què? Què tal las mantecadas?—demana don Manuel.

—Las mantecadas?

—Sí... Usted no recibió una caja de mantecadas, hace quince días...?

—Yo? No, señor!

En Luengo corregué al Govern Civil, s'informà del fet... i aviat vingué en coneixement que les mantecades havien anat als respectius directores de pàl·la, que se les van crospar sense aturar-se a pensar a sant de què el secretari del governador es mostrava tan generós amb ells...

Mort injuriat

Tenim a la vista un prospecte del Centre Popular Català Ferran Agulló, contint una crida als veïns dels barris de l'Hospital Clínic, Escola Industrial i Rocafort.

En aquest prospecte es parla del Centre, de l'obra política, cultural i social que es proposa de desenvolupar i s'afegeix aquest subscrició paràgraf:

«I, dit sigui de passada, en batejar el nostre Centre amb el nom que li donem, hem volgut aprofitar l'avinentesa per a tributar un homenatge al record d'aquell perdut mestre de ciutadania...»

Si algú dubta de l'autenticitat del document i de la fidelitat amb què reproduïm el mot fet ressaltar per nosaltres en cursiva, tenim el prospecte original a la seva disposició.

Laïcisme integral

En una societat dels afores de Barcelona, un lliurepensador va dar l'altre diumenge una conferència. En un dels paràgrafs del seu parlament, se li va esllavissar aquesta frase:

—Perquè, gràcies a Déu.

—Oh! sortí de les boques de gairebé tots els assistents. Però l'orador, sense perdre la serenitat, completà així l'oració:

—...com dirien els catòlics...

Monolingüisme

A prop de Pallemà, hi ha un senyor que té un vedat. El vedat està voltat de pancartes amb la inscripció: Coto.

Diuen que passat hi van pescar un caçador furtiu que hi caçava i li posaren una multa.

Però l'home va protestar.

—Home! No hi ha dret! No hi ha pas cap rètol que digui que aquest terreny és vedat!

—Com, que no? Si hi ha set o vuit rètols que diuen Coto!

—Ah, Coto! Vol dir vedat! Jo m'havia pensat que aquests rètols volien dir que el terreny estava plantat de cotó!

UN INSTITUT D'OBSERVACIÓ PSICOLÒGICA

L'obra de "La Sageta"

Al peu de la muntanya del Tibidabo, a poques passes de la seva quieta Avinguda —quietud solament ferida pel grinyolar del tramvia blau en engrapar la corba—, una torre emplaçada en un indret arbrerat recita des de la seva façana, amb mostres inequívokes de modestia, un nom breu i clar com una gota d'aigua: LA SAGETA.

No es tracta de cap torre familiar, ni de cap escola, ni tampoc de cap institució clínica o mèdica però sí de quelcom que assimila, tot agermanant-les, aquestes tres

Per totes aquestes finalitats ha estat creat, doncs, La Sageta, l'institut on és exercida una observació constant de l'infant per mitjà de diversos procediments l'eficàcia i infalibilitat dels quals pregonen les revistes i tractats mèdics més competents en les qüestions psicològiques.

L'infant que a casa el metge ben sovint es despersonalitza d'aquell altre infant que, submergit en un ambient familiar

«La Sageta» per fora

facetes. La Sageta, doncs, és una mica torre familiar, una altra mica escola i un bon tros institució mèdica.

Aquesta aliança, certament no gaire en consonància amb el nostre temperament— sempre partidari d'esporgar els més indefugibles matisos a totes les coses—, és una magnífica realitat, des de fa algun temps, a l'estranger. A Amèrica i Anglaterra l'experiment és conegut i són molts els pares que en pregonen les excel·lències. Ens referim als Child Guidance Clinics, instituts d'observació psicològica com aquest que acaba d'inaugurar-se ara a Catalunya sota els auspicis del doctor Emili Mira. Parlem-ne doncs, car La Sageta mereix ésser descrit amb la minuciositat i atenció dels miracles esdevinguts estimuladores realitats.

A aquest lector que arruga el front i present en les ratlles imprecises d'aquest reportatge tot de circumstancials elogis, caldrà prevenir-lo que s'erra de mig a mig. Però sí que per una raó de licitud i d'elemental justícia ens interessa fer constar els múltiples beneficis que podem recollir del funcionament de La Sageta.

Fins ara, a les nostres llars, alguns problemes d'ordre psicològic relacionats amb la vida de l'infant eren pràcticament inabordable. Era corrent—ho és encara—el cas del pare de família que us confidenciava amb evident desconort:

—Estic preocupat. El més gran dels meus infants l'hem hagut de treure de l'escola perquè no feia més que entrebancar el treball i l'estudi dels altres alumnes. No sé pas què en farem d'aquest xicot!

Aquest pare no exagerava; era simplement un home que comprenia el problema difícil que en un moment determinat se li plantejava i que Déu sap fins quan podria considerar-se'n sortejador.

També sentíeu ben sovint les queixes d'una mare que havia de lluitar amb algun infant amb trastorns del caràcter, de la conducta, o bé de la capacitat intel·lectual.

El cas, encara, dels infants amb trastorn de la paraula esdevé força freqüent i ben pocs són els pares que hi saben trobar una orientació mèdica pertinent.

o prop de les seves joguines, pot mostrar-nos amb tanta diafanitat els seus instints, defectes, intel·ligència, etc. Entre aquest i aquell pot traçar-se un paral·lel tan llunyà com el que existeix entre el xicotàs, rialler, de poble i la fotografia encarcarada que

Les investigacions mèdiques, ultra les pedagògiques, es realitzen mitjançant estímuls endocrins, exploracions radiològiques, examen pediàtric i neurològic, exploració de l'audició i de la veu, etc.

El mínim d'observació hi ha estat fixat en una setmana.

Els serveis tècnics de l'institut són atesos

Nen en observació a «La Sageta»

tramet als seus pares durant el període de servei militar.

No hi ha pas cap dubte que l'espontaneïtat i la franquesa, en el que es refereix a l'infant, seran sempre uns factors de positiva importància per a l'orientació del doctor, sobretot, naturalment, en els casos de malalties no infeccioses i que, per tant, el caràcter i la seva anàlisi poden ésser la clau de no poques manifestacions de correcció urgentíssima.

Tenint en compte aquest elemental punt de vista, La Sageta és la negació del recinte clínic amb la gran sala plena d'aquàrium de bisturis lluents. La decoració és clara, graciosa, renyida amb tot enfarcat, servida per un mobiliari sobri, de línies funcionals, amb làmpares que fan claror sense col·leccionar pols ni projectar ombres sinistres. Un pom de flors del jardí—carbassa encès, verd maragda—es reflecteix sovint en el llac extàtic del vernís d'una taula.

Els finestres són amples i generosos de llum, el menjador acollidor i simpàtic, els dormitoris prodigis de simplicitat i de confort. Adhuc els aparells de raigs X, possiblement avergonyits per aquest ambient de balneari afinat, sembla que tractin de passar desapercebuts des d'una habitació encortinada en rosa...

I de tot això es tracta, evidentment. L'infant que passa vuit o quinze dies a La Sageta jugant en aquella habitació on es troben tots els jocs i joguines imaginades en la més eufòrica de les nits de Reis, saltant i corrent pel jardí, menjant llaminadures i jugant amb els nens del senyor de la casa (el doctor Alfred Strauss, en aquest cas), no podrà imaginar-se mai que els ulls atents d'un o més doctors el vigilien i que aquesta observació s'exerceix durant el joc, a la taula i fins i tot durant la nit utilitzant les petites espitlleres del damunt les portes dels dormitoris.

Però la tasca d'observació de l'institut no pot donar-se, encara, per totalment entel·lida—així ens ho declara el pediatre doctor Jeroni Moragues—fins que entra en acció l'anomenada cambra americana de Gesell, la importància de la qual és considerable.

Hom procura menar l'infant fins a un corredor que condueix a una habitació esplèndidament il·luminada i atapeïda de joguines col·locades per tots els indrets. L'infant—innocentment, és clar—no medita gaire les conseqüències d'aquest tafaneig sense (?) testimonis i penetra a l'habitació amb la sigilositat de l'home que acaba de fer una sensacional descoberta. Però aviat reacciona i comença a manipular els estres i

trecaclosques del damunt de la taula. I heus ací com es troba presoner, inconscientment, dels més deliciosos parany amb què compten els psicòlegs de darrera hora. Perquè—és que caldrà aclarir-ho?—en aquesta habitació o cambra americana de Gesell, i des de darrera dos falsos plafons de fusta, completament transparents, dos doctors de l'institut van prenent notes de tots els gestos, actituds i característiques temperamentals de l'infant en estudi. Així hom constatarà, per exemple, que si el petit personatge en observació té un temperament pacífic i serà, escolli el joc més pacient i d'execució més difícil; si, pel contrari, és terriblement nerviós i impacient, semblarà el desordre damunt la taula, embastarà moltes coses sense finir-ne cap, etc. etc.

Si l'infant a observar posseeix algun tic nerviós o qualsevol altra malaltia similar de les que es precisen i manifesten a través de diverses excitacions mímiques, els doctors, des de la seva cabina d'inspecció, poden posar en marxa, automàticament, una màquina cinematogràfica d'impressionar la qual recull en moviment alentit les al·ludides escenes a fi de poder estudiar-ne meticulosament després el seu procés i curació.

De cambres com aquesta sembla que només en funcionen tres en tot el món: a New Haven (U. S. A.), a Viena i a Bon.

Durant la permanència de l'infant a l'institut és atesa la seva instrucció, que es realitza, a elecció dels pares, en els idiomes català, castellà, francès, anglès o alemany.

L'institut d'Observació Psicològica es posa en relació amb el metge i el mestre de l'infant per a continuar durant la seva permanència el tractament mèdic o el sistema pedagògic que ells seguien, i després els informa sobre el resultat obtingut amb l'observació.

Les investigacions mèdiques, ultra les pedagògiques, es realitzen mitjançant estímuls endocrins, exploracions radiològiques, examen pediàtric i neurològic, exploració de l'audició i de la veu, etc.

El mínim d'observació hi ha estat fixat en una setmana.

Els serveis tècnics de l'institut són atesos

per, a part dels doctors Emili Mira, Alfred Strauss, Jeroni Moragues i Adolf Azoy, mestresses, nurses de dia i nurses de nit.

Però... deixem-nos d'aquesta seriosa literatura «de catàleg».

El doctor Moragues ens parla de La Sageta amb un entusiasme incal·loctable. Hi té fe i creu que arrelarà sí els pares de Catalunya saben comprendre tot l'esforç que representa l'organització d'un institut com aquest, allé a tota subvenció, i els positius resultats que indiscutiblement se'n poden deduir.

Mentre ens exposava tot això, varen trucar a la porta. Ens hi trobàvem tan a prop que el nostre col·laborador no va saber sostreure's a l'instint d'obrir-la ell mateix, sense esperar que la nurse vingüés a fer-ho.

Un mosso de magatzem, la gorra a la mà, la mirada esverada, va allargar-li un sobre tot interrogant:

—Perdoni. Es vostè el senyor Sageta?

L'exabrupte ens va semblar tan bo que li hem atribuït de bon grat les funcions de colofó d'aquest reportatge.

MANUEL AMAT

SI ES ELÉCTRIC I PER AL VOSTRE AUTOMÓBIl ho treballareu en les millors condicions de preu i qualitat, al GARATGE ELÉCTRIC CARRER MOIÀ, 61/8 (Anbu i Diagonal)

SASTRERIA F. COMAS GUSTOS SELECTES GENERES DEL PAIS I ANGLESES ESPECIALITAT EN VESTITS DE SOCIETAT NOMES A MIDA FONTANELLA, 9 PRAL.

CAMISERA ESPECIALISTA EXIT EN LA MIDA JAUME I, 41 Telèfon 41655

NEVERES LA GRAN EXPOSICIÓN DE NEVERES DE RADIO UNIVERSITAT Ronda UNIVERSITAT, 1 - Telèf. 23132 Suc. PASSEIG DEL TRIOMF, 70

EXCLUSIVES D'ART Cristalls Orrefors Porcel·lanes Richard-Ginori i Copenhaguen URALITA S.A. DANA Cristalls, Porcel·lanes, Ceràmiques, etc. Passeig de Gràcia, 47

LAPERITIV GRAU SALA CAMISERA ESPECIALISTA EXIT EN LA MIDA JAUME I, 41 Telèfon 41655 NEVERES LA GRAN EXPOSICIÓN DE NEVERES DE RADIO UNIVERSITAT Ronda UNIVERSITAT, 1 - Telèf. 23132 Suc. PASSEIG DEL TRIOMF, 70

LA HISTORIA PROXIMA

Llibres sobre el 6 d'octubre

El 6 d'octubre serà, no hi ha dubte, una data històrica per a Catalunya. Ho serà tant que els inevitables paral·lelismes que hom ha fet han provocat ja una inconsciència, però certa, revisió de la nostra història.

s'hagués adonat de tot el que ha passat a Europa en aquests anys darrers. Les mateixes afirmacions sentencioses, la mateixa fe en el determinisme marxista, la mateixa manca de realitat i de comprensió.

7 d'octubre

aquell catalanisme entusiasta que antany treia banderes i feia l'almogàver per ben poca cosa. Ara aquest catalanisme deixa l'almogàverisme per les esquerres — com es diu en cert to — i es dedica a cultivar la restauració de Poblet, l'Orfeu Català i els trenta anys de catalanisme. Déu n'hi dó, encara, perquè si vivim gaires anys altres coses vetrem, havent vist ja evolutions tan radicals i comprometedores com les dels senyors Anguera de Sojo i Jover i Nonell.

En definitiva, sobre aquest 6 d'octubre, tan poc madur, hi ha tantes tesis com partits. Hi ha un 6 d'octubre marxista, un 6 d'octubre separatista i un de dreta. I d'altres encara. Abans d'explicar-lo els que el varen fer, tothom l'ha explicat a la seva manera. Evidentment ara comencem a tenir una mica de llibertat per a escriure el que va passar i per què va passar.

Es tracta d'història no pas a través d'unes concepcions, sinó lligant els homes i els fets, els ambients i les reaccions. Es tracta, en certa manera, de continuar una tradició de xoc polític.

Aquesta és la nostra modesta opinió. Però hi ha uns llibres publicats sobre els quals bé cal dir el que pensem. Dos llibres mantenen una posició anàloga: el d'Aymami i Baudina i el de Pere Foix. Militants ambdós d'Esquerra Republicana de Catalunya, per a ells el 6 d'octubre és un alçament d'esquerra on la dualitat esquerrisme-separatisme va provocar la desfeta. Si bé la línia general és aquesta, els dos llibres són molt diferents quant a l'estructura i a les orientacions particulars.

Qualitats que no poseix aquest altre llibre sobre el 6 d'octubre: el de Pere Foix. Confesso que la personalitat de l'autor — intel·lectualment o ideològicament, és clar — no m'és gens simpàtica. Si hi ha una cosa al món que no entenc ni entenc mai, és el «pestanisme», aquesta incongruència doctrinal que hem tingut la desgràcia de patir a Catalunya. Pere Foix té tots els inconvenients d'haver volgut infiltrar a la política d'esquerra les teories neo-anarquistes, neo-sindicalistes, etc., etc., inventades pel senyor Pestanya.

Joaquim Maurín i Angel Estivill han publicat, també, dos llibres sobre la revolució d'octubre. Es pot parlar, sobre aquests dos llibres, de revolució, perquè els dos autors, homes del Bloc Obrer i Camperol, han entès fer una revolució.

xistes europeus més documentats han tendit durant aquests darrers anys a alliberar-se de la rigidesa dels dogmes socialistes. Al determinisme revolucionari de Marx, s'oposa l'idealisme socialista, si volem el «voluntarisme» revolucionari. Els neo-socialistes francesos, Henri de Man en el seu recent llibre L'Idée Socialiste, acusen el determinisme revolucionari de Marx de llençar la revolució proletària cap a un messianisme utòpic: el determinisme acaba amb fatalisme, com ho veiem molt bé els xinesos comunistes de La condition humaine de Malraux.

Deixant a part, en el de Maurín, l'orientació general, que hem criticat més amunt, i la part de solucions a certs problemes hispànics, el nacionalista i l'agrari, sobre els quals estem d'acord, les pàgines d'Hacia la segona revolució dedicades al 6 d'octubre a Catalunya no són més que un esforç per crear el «mito de l'Aliança Obrera» en aquella jornada. Sóc dels que creuen que la jornada del 6 d'octubre mancava d'unitat orgànica i que potser és aquesta la causa ràpida del seu fracàs. Hi hagué diversos 6 d'octubre: un d'ells el d'Aliança Obrera. Però no Aliança Obrera a Barcelona, que pràcticament no féu altra cosa que contribuir — amb evidents simpaties o col·laboracions — a provocar la vaga general. Tot el que explica Maurín sobre les gestes d'Aliança Obrera el 6 d'octubre, és pura fal·làcia. Quan aquell dia, entre tres i quatre de la tarda, en dirigia a la Generalitat en compliment dels meus deures periodístics, vaig poder veure l'enorme manifestació que en dir de Maurín és composita de vuit o deu mil persones.

Què direm del llibre d'Estivill? Estic convençut que si alguna persona seriosa llegeix el llibre d'Estivill no li quedaran ganes de fer revolució, en aquest país. El llibre d'Estivill és un magnífic exemplar d'aquesta mentalitat de guerra de barricades, que Els Miserables de Victor Hugo han introduït a Catalunya. Angel Estivill, més que un àngel, ai las!, és un infant terrible de la revolució, partidari de fer-la amb permís de l'autoritat, amb fusells regalats i ajudats per la policia. Angel Estivill és un home fet a mida d'aquest país, que no s'acaba d'agafar seriosament gairebé res.

FERMÍ VERGES

Mirant a fora

El sentit de la fórmula

A mitja setmana passada, va gairebé desaparèixer de la premsa francesa l'expressió «plens poders», substituïda per «poders extensos». L'autor del canvi fou Laval.

Eclecticisme

Amb l'acord tàcit del grup S.F.I.O., Frossard ha acceptat, en el nou ministeri francès, la cartera del Treball, i ha pres com secretària una ex-presidenta d'un grup de dames bonapartistes.

Bon caràcter

Clemenceau fou el primer que cridà Fernand Bouisson als consells de govern, cap a l'acabament de la guerra, confiant-li l'alt comissariat de la marina mercant.

Hitleriana

Una anècdota de Hitler que cercàveu en va al llibre contenint la seva autobiografia, que acaba de sortir: Quan el dictador alemany era encara de nacionalitat austríaca i no tan sols no posseïa avió particular, sinó que ni tenia auto, hagué d'anar a fer una visita i agafar un taxi.

L'home que jeu

Venizelos, actualment refugiat a París, és l'home més difícil de trobar per tots els periodistes que han preses d'interviuar-lo.

Antecedents

No és aquest monstre que ha travessat l'Atlàntic en quatre dies i poques hores el primer vaixell francès que s'anomena Normandia.

La Cinta Blava

El Blue Ribbon, el Ruban Bleu, insignia que es disputen des de fa anys els paquets gegants que travessen l'Atlàntic Nord, no ha existit mai. Ha estat merament una insignia simbòlica sense corresponència, que ha passat actualment a Normandia per haver batut, en el seu primer viatge, tots els rècords de velocitat, el darrer dels quals era posseït pel Rex.

Per la puresa de sang

Fins ara, en les transfusions de sang, el que es tenia en compte eren els grups sanguinis a què pertanyien el donador i el prenedor. Però el Dr. Biedermann, metge cap de les S. S. de Turingia, troba que no és prou i proposa, un fi de disposar de la millor sang per assegurar l'esdevenidor de la raça, que la transfusió de sang ha d'ésser posada sota el control de l'Estat, a fi de no fer barreges que impurifiquin la sang ària.

Humor soviètic

Tot sovint en les seccions d'informació estrangera dels diaris es troben notícies de nozes proeses realitzades per paracaigudistes russos. Sembla, en efecte, que aquest del paracaigudes és un esport molt en voga als soviets, i, com totes les coses en voga, ha proporcionat matèria als proveïdors de revistes humorístiques. Heus ací algunes mostres:

AQUEST NUMERO HA PASSAT PER LA CENSURA

L'ACTUALITAT INTERNACIONAL

L'activitat del Tercer Reich

La crisi monetària i, consegüentment, la ministerial de França, han interromput breument les discussions internacionals sobre els eterns problemes de la consolidació de la pau i del desarmament, per a fer convergir tota l'atenció sobre els esdeveniments polítics de França. Això, d'una banda, es comprèn perquè França és un dels països envers els quals es gira sempre l'atenció d'Europa; però, d'altra banda, aquesta crisi ministerial, que tan de pressa acaba de resoldre's, no és sinó un episodi de política inte-

Fernand Bouisson

rior que no pot alterar les directives de la política exterior francesa, la qual es distingeix per una unitat de direcció que es manté a través de tots els governs.

La crisi francesa es pot resumir en molt poques paraules. Després de la temptativa mig reeixida contra el franc belga i el fracàs complet de l'ofensiva contra el florí holandès, els especuladors internacionals s'havien tirat àvidament sobre el franc. Entre els governants i els parlamentaris no hi havia acord sobre les mesures a adoptar per a deturar l'especulació i castigar els especuladors, veritables enemics de la humanitat. Dimitit el govern Flandin després d'una votació adversa de la Cambra, se n'ha format un altre de presidit per Fernand Bouisson, i la Cambra ha votat els poders extraordinaris en matèria financera demanats pel govern. Veteuquí tot.

El parentesi, doncs, ha estat breu i, un cop clos, ha reprès el seu lloc el problema de la pau, que sembla no haver-se de resoldre mai. No manquen nous motius, i com de costum proporcionats per Alemanya, amb l'oberta condescendència d'Anglaterra, que no sembla pas haver aprofitat les lliçons de 1914.

Són dues especialment les activitats de la política exterior alemanya: l'ofensiva contra el pacte franco-soviètic i les maniobres realitzades per Goering als Balcanes.

Els ambaixadors del Reich a Londres, París i Roma han presentat als governs respectius una nota de la Wilhelmstrasse amb crítiques — per no dir protestes — al pacte estipulat entre París i Moscou, el qual, segons Berlín, no estaria en harmonia amb el pacte de Locarno i el Covenant de Ginebra.

Era esperat aquest pas, perquè Hitler l'havia anunciat en el seu discurs dels tretze punts. Però, tret de Roma, on el pacte franco-soviètic no ha estat gaire ben acollit, Hitler no ha trobat un ambient molt favorable per a la seva protesta. El mateix John Simon ha anunciat que el text del pacte havia passat a estudi dels experts del Foreign Office, i un comunicat del ministeri remarca el poc fonament jurídic de la nota alemanya. En efecte, cap incompatibilitat no es pot trobar entre les clàusules del pacte firmat entre Laval i Litvinoff i el de Locarno, i encara menys amb l'estatut ginebrí. Els juristes francesos — i fou aquesta la causa del retard en la signatura del pacte — havien examinat minuciosament tots els aspectes de l'acord des del punt de vista jurídic i no aconsellaren de concloure'l fins que fou eliminada tota causa d'alguna eventual dubte, i un examen per l'estil es deu haver verificat al Foreign Office, on les

negociacions entre el Quai d'Orsay i el Kremlin han estat seguides atentament.

El pacte en el qual es basa el recurs alemany és el de mútua assistència militar, efectuable àdhuc en el cas que el Consell de la S. de les N. no examini ràpidament un eventual conflicte i no aconseguís la unanimitat indispensable en les seves deliberacions. A Berlín diuen que es tracta d'una aliança de caràcter militar, i per tant contrària a l'esperit i a la lletra del Covenant.

Es curiós aquest interès de Hitler per Ginebra, després de no haver-se mirat a violar les clàusules militars del tractat de Versalles i d'haver-se retirat sorollosament de la Conferència del Desarmament. El pacte franco-rus té precedents, contra els quals ningú no ha reclamat. Sense parlar del que va servir per a constituir la Petita Entesa i del polono-romanes, fixem-nos un moment en el franco-polonès. Aquest pacte fou firmat a Locarno precisament al mateix temps que aquell que garantia les fronteres del Rin, que com és sabut fou obra de Briand i Stresemann. El ministre francès volia que les mateixes garanties que es creaven per a la integritat de les fronteres del Rin s'estenguessin a les del Vístula. Els alemanys s'hi oposaren, per raons comprensibles. Però Briand féu saber a Stresemann que aleshores França estipularia un pacte separat amb Polònia per assegurar-li l'ajut militar de França en cas d'agressió per part d'Alemanya. Stresemann no pogué fer cap objecció ni des del punt de vista jurídic ni des del polític. I el pacte franco-polonès és molt més rígid i sever que el franco-rus, ja que l'assistència hi és prevista automàticament, sense esperar cap decisió del Consell de la S. de les N.

Aquest pacte és encara en plena vigència i el Reich no ha formulat mai cap recurs contra ell, ni l'esmenta en la nota transesa ara als governs de les grans nacions europees.

Però encara trobem un precedent més característic, i és el d'aliança germano-soviètic estipulat a Rapallo en 1922, i renovat pel tractat von Paenow. Aquesta aliança exclusiva militar és anterior al pacte de Locarno, però no fou pas denunciada després, sinó confirmada. Ara se n'ha anat en orris, per la política antisoviètica nazi, però no per incompatibilitat amb el Covenant — del qual ni alemanys ni russos no es preocuparen a Rapallo —, ni amb el pacte de Locarno.

Fet i fet, doncs, la nota de la Wilhelmstrasse no farà un gran efecte, malgrat que a Roma es sentin velleïtats de defensar-la.

Innègablement, a Berlín no els fa gens de gràcia l'agrupació de la Petita Entesa i la Unió Balcànica entorn de França i de Rússia. Desfer-la per via diplomàtica és anar al fracàs segur. Però hi ha altres camins, i són aquests els que segueix Goering en les seves maniobres als Balcanes, amb l'objecte de fragmentar la Petita Entesa. En sortirà? Els Balcanes són els Balcanes, i les sorpreses són possibles.

El «segon gran home» del III Reich s'ha presentat a Sofia, acompanyat de la princesa Mafalda, cunyada del rei Boris, amb el qual ha celebrat unes quantes entrevistes secretes.

Per bé que Boris sigui d'origen alemany, el govern no té cap desig de córrer aventures germanòfiles i el president del Consell ha declarat que s'oposarà a un viatge del rei a Alemanya i ha assegurat que a Bulgària no es fa una política personal.

Tot això és simptomàtic. El pla que vol realitzar Goering consisteix en una aliança entre Iugoslàvia i Bulgària, a fi de separar la primera de la Unió Balcànica i de la Petita Entesa. Si aquest pla no reeix, obtenir almenys una entesa entre Iugoslàvia i Alemanya, amb un pacte semblant al germano-polonès. Es per això que Goering ha anat a Belgrad.

Segons la lògica, l'ambició «general» Goering no hauria de reeixir, però ja hem dit que els Balcanes poden donar sorpreses de tipus balcànic.

De totes maneres, cal remarcar que les dues intermediàries de què es val Goering, la princesa Mafalda, casada amb un príncep alemany, i la princesa Joana, muller del rei Boris, són italianes, i és clar que no poden fer una política contrària als interessos del seu país d'origen.

TIGGIS

PER A FOTOGRAVATS, LA CASA ANTONI MARTI. Màxima rapidesa □ Màxima qualitat. AVINYÓ, 19, pral. ; Telèfon 17047 : BARCELONA

Subscriuiu-vos a MIRADOR. Rambla del Centre, 19 (Llibreria Bergé) - Barcelona. BUTLLETI DE SUBSCRIPCIO. El Sr. que viu a... carret... n. es subscriu a MIRADOR pel preu fixat de 3'50 ptes. trimestre. de de 193

EL CINEMA

L'ACTUALITAT CINEMATOGRAFICA

Un film rus: «Groza»

Sense un marge de lleure i de benestar es fa molt difícil pensar i obrir d'una manera despreocupada. Els sociòlegs ja han remarcat que adhuc les especulacions filosòfiques que semblen tan independents de les condicions materials d'una civilització, comencen a florir en les colònies gregues particularment pròspères i d'una vida assolsegada. Primer viure, després filosofar, com diu el proverbi, i quan la vida es presenta difícil, no esperem de la gent que pensi d'una manera desinteressada i que obri d'una manera despreocupada. Per això,

n'hi ha un símptoma. Ens referim a la revista cinematogràfica russa *A punt! Nois, música!* que esperem veure aviat a Barcelona. Una autèntica revista amb *girls* i música pseudoamericana, segons contenen les cròniques. Segurament hi ha altres testimonis d'aquest cinema pur, però nosaltres no en sabem concretament avui d'altre que aquest, i que... *Groza*, que acabem de veure. No és tanmateix sense una ombra de dubte que gosem posar *Groza* com a testimoni d'un cinema ja despreocupat d'aires apològics.

«Groza»

aquells que blasraven la producció de films soviètics per ésser una cosa sistemàticament tendenciosa, cometien un tort inexcusable. La producció soviètica era el que devia i podia ésser. Un miracle havia estat que els films produïts en un país en convulsions s'haguessin inhibit d'aquestes condicions excepcionals de la vida política i social. Totes les energies nacionals en tensió, no estranyem doncs que una cosa tant de la col·lectivitat com és el cinema participés d'aquella tensió. Ara, que això no impedeix que cadascú de nosaltres formulés el desig de veure un dia les virtuts genuïnes de l'escola soviètica de cinematografia afirmar-se en un gènere d'obres emancipat ja de l'obsessió de l'actualitat. Hem de creure que la U. R. S. S. ha aconseguit avui la suficient estabilitat interior per a fer possible els jocs purs de l'art i de l'especulació, que l'home avui pot ja disposar d'una reserva de llibertat que el protegeixi de la coacció social. En el cinema

Groza és una obra d'Ostrowski, dramaturg polonès de mitjans del passat segle, i per tant una obra absolutament al marge de tota actualitat, com també ho és de tota anticipació ideològica.

Es un drama d'adulteri i d'angoixa que acaba en suïcidis, en un medi fortament característic de pietat popular, d'hipocresia i d'exhauriment moral. L'obra, intrínsecament parlant, no revela cap tendència ni sembla proposar-se res, però no podem pas dir el mateix de la intenció que pot haver mogut avui un realitzador com V. Petrov a filmar aquesta història sinistra com poques. Diríem doncs que la pel·lícula, intencionadament o sense intenció, llança un descredít enorme sobre la Rússia de l'antic règim. La pietat hi apareix com una superstitió grossera que viu lliure a l'aire amb la pitjor orgia i oblit dels principis morals de caritat i lleialtat.

A part de tot això, *Groza* és un espectacle sensacional, d'un gènere cruel i realista com solament avui una producció independent (respecte als interessos d'una empresa) és capaç de produir. Això quant a l'esperit i contingut. Quant a la realització, ens trobem davant d'un film que continua i prolonga algunes de les característiques tècniques dels bons films anteriors. El resultat és una pel·lícula que pot xocar als que estem avesats a la perfecció rigorosa de la producció americana, però que malgrat algunes incorreccions materials, val per una cosa més important que tot això: per la passió de veritat i l'emoció trista i pregona que anima la cinta tota.

Es un drama que entra de ple en aquella pintura del «desig rus» de què ha parlat Dostoievski. Els instints de venjança prenen una intensitat imprevisible, i la passió una violència que res no és capaç de contenir. Es una història aclaparadora, explicada no pas amb una gran correcció, però sí amb una força brusca que no tolera la indiferència.

JOSEP PALAU

Fantàsia

LOS DE 14 AÑOS

Un film de ROVENSKY

Gran Premi al Concurs de Venècia

UNA OBRA D'ART

UNA EMPRESA AMBICIOSA

L'Enciclopèdia del Cinema

En la revista que edita l'Institut Internacional de Cinematografia Educativa, posat sota el patronatge de la S. de les N., hem vist un article editorial anunciant que està a punt d'acabar-se la redacció de l'Enciclopèdia del Cinema que l'esmentat Institut prepara des de fa uns quants anys. I, a més a més, com a mostra, insereix l'article sobre els gags, per a demostrar que un tema que podria semblar secundari—i adhuc desplaçat en una obra «seriosa»—pot tenir interès i obrir vastos horitzons al profà i fins a molts que es creuen iniciats i tot. Diguem que la descripció del gag ve a tenir una extensió com de tres o quatre articles d'aquesta pàgina, i que l'autor—Sam Mintz—no es lliura a digressions ni prodiga floretes retòriques, per a donar una idea del caràcter vast i complet que vol tenir aquesta Enciclopèdia, tant més útil que és dedicada a una matèria de les més importants del món, però que encara no ha estat objecte d'una

sistemització. Serà, pel que es diu, una obra tan útil al professional com a l'aficionat. Si, en efecte, es té en compte que per a fer una Enciclopèdia del Cinema no es pot recórrer—en la mesura que és possible de fer-ho en les altres matèries—, a treballs ja existents, és fàcil d'adonar-se de les dificultats d'una compilació com aquesta, en ésser intentada per primera vegada. Acompanya a l'article a què ens referim una taula sistemàtica que comprèn, com qui no diu res, quaranta-quatre camps generals, en què es divideix idealment l'Enciclopèdia i l'enumeració dels quals és impossible aquí; acontentem-nos d'esmentar les vuit parts en què estan agrupades aquelles quaranta-quatre divisions: generalitats; classificacions generals; producció cinematogràfica; difusió; sales de projecció, programes; projecció; legislació, aspectes socials i polítics, públic; instituts i organitzacions.

PANORAMA

«Cinema Amateur»

S'ha posat a la venda el número 8 (primavera de 1935) de la revista *Cinema Amateur*. Com de costum, porta articles de col·laboració i una abundant informació de tots els concursos nacionals celebrats darrerament. Es la revista de l'amateur català. *Cinema amateur* patrocina ahir la presentació del film *txec Els de catorze anys*, producció independent que fou comentada per nosaltres en el número anterior. Aquesta sessió tingué lloc al cinema Fantasio, on continua projectant-se aquest film digne d'ésser vist, si més no per la seva fesomia tan característica i de tot el marge dels grans corrents de producció.

Film rus

Aquesta fotografia és d'una escena d'un film dirigit per Nabi Ganshev, que es titula *Jove* i ha estat rotat per la Usbek Film a l'Uzbekistan. El film tracta de la lluita contra els *basmatx* (bandits) de l'Uzbekistan, que en aquesta escena duen a una cova una noia que han raptat.

El preu del color

Són sabuts els esforços que es realitzen, sobretot als Estats Units, per a produir films en colors perfectes, la qual cosa no deixa de topar amb seriosos inconvenients, un d'ells el preu. Sabeu quin és el preu de cost d'un film com *La Cucaracha* (que ací s'estrenà de complement amb *Les Quatre Germanetes*), que dura una mitja hora escassa? Doncs, mig milió de pessetes! En negre hauria costat quatre o cinc vegades menys.

«Intellectuals Beauties»

Max Reinhardt, que, expulsat pels nazis, és actualment a Hollywood, ha estat objecte d'una pregunta comprometedora. Li han demanat quines eren, en la seva opinió, les estrelles més brillants i les més intel·ligents. Després de florir moltes beutes, Reinhardt ha arribat a fer una llista d'actrius intel·ligents, sense cap ordre de graduació, tret de Greta Garbo, que segons l'autor alemany, ha d'encapçalar-la. Aquesta llista és: Greta Garbo, Aline Mac Mahon, Marion Davies, Helen Hayes, Miriam Hopkins, Constance Collier, Ruth Chatterton, Anna Sten, Elissa Landi, Josephine Hutchinson, Jean Muir, Ann Harding.

Les estrenes

La història de *Viatge de plaer* és d'aquelles que no s'expliquen. Afigureu-vos que és una pel·lícula en el repartiment de la qual figura W. C. Fields, i diem això perquè suposem que no us heu oblidat encara de *Casa internacional* i *A tot gas*. El còmic desconcertant que caracteritza els films d'aquesta gran figura del cinema americà, apareix també en aquest film, per bé que no amb l'extensió i riquesa dels dos films anteriors, i això perquè W. C. Fields no és aef el protagonista. Es tracta d'un argument que té una gràcia extraordinària. Un matrimoni que marxa de vacances. La dona ha tingut la mala

Sylvia Sydney

pensada d'anunciar als diaris que acceptarien de bon grat, en el cotxe, una altra parella, a fi de poder partir les despeses. La parella que es presenta és alguna cosa veritablement extraordinària. L'altre film que donen al Coliseum és una pel·lícula de Marion Gering, amb Sylvia Sydney i Fredric March. No és la pel·lícula que podria esperar-se de la reunió de valors tan destacats. Amb tot, és feta amb prou destresa perquè no tinguem gens de reparar en algunes febleses de l'assumpte i, encara més, al final té innegablement molta solta.

Warner Oland continua fent films a base d'aquests tipus de detectiu xinès, conegut pel nom de Charlie Chan. Es un gènere distret, per bé que *Charlie Chan a Paris* no sigui precisament un dels millors de la sèrie que amb tant d'encert porta interpretats el vell actor.

No diem res d'*Els de catorze anys* perquè ja ens en vàrem ocupar en el número precedent. I aquesta pel·lícula que estrenaran al Capítol amb el títol de *Cautiva del deseo* no serà pas *Fontaine*, de la novel·la de Morgan? Però aquesta pel·lícula no s'havia de presentar amb el títol igualment horrible de *Fiel y... pecadora*? La setmana que ve ho sabrem.

BODEGA «EL NOIA»

de Sant Sadurní d'Anoia
Vins, Xampanyes i Misteles
SERVEI A DOMICILI
Vins de taula a 0'50, 0'60 i 0'70 pts. el litre
ENRIC GRANADOS, 95. - Telèfon 80741

CAPITOL

Un apassionant programa FOX

ORO VIRGEN

Una comèdia d'acció amb John Boles i Claire Trevor

CHARLIE CHAN EN PARIS

Un film de misteri amb Warner Oland i Mary Brian

ROMANCE UNIVERSITARIO

Una deliciosa comèdia blanca amb TOM BROWN ANITA LOUISE

FEMINA

Avui i cada dia Un extraordinari programa FOX

UNA COMEDIA SENTIMENTAL amb HELEN TWELVETREES MONA BARRIE HUGH WILLIAMS EN CAPRI NACIÓ UN AMOR

Katharine Hepburn

La història ha estat salvada pel talent de l'actriu, ha començat *Break of hearts...*

COLISEUM

8 estrelles

en un doble programa PARAMOUNT garantit

EN MALA COMPANIA

amb Sylvia Sydney i Fredric March

EL TEATRE

UNA MICA DE VERITAT

El teatre d'aficionats i l'afició al teatre

El teatre d'aficionats guanya volum cada dia. Cada dia són més per tot Catalunya les societats que en representen. Cada dia tenen un públic més dens. Fins es filtra en llocs on encara mai no havia entrat. Acaba, ara, de conquerir la Universitat. La llista de companyies inscrites en els concursos de teatre amateur augmenta d'any en any d'una manera prodigiosa. Tot això plegat fa que avui molts creguin que les

que els autors més exigents, els autors que no es conformen amb aquests drets miserables, posen, com a drets mínims, unes deu pessetes per acte, tot al més. Compreneu, doncs, la meua sorpresa?

L'afició al teatre català és una afició que ens ha de sortir molt barata. Cal anar-hi de franc o per un preu irrisori. Si no és així, l'afició se'n esvaeix i preferim el cinema. Es per això que no som exigents i

Una obra representada per aficionats: «Perquè demà surti el sol»

companyies de teatre d'aficionats són el puntal més sòlid del nostre teatre. Així, en articles i discursos, ha estat proclamat recentment.

Però això és realment exacte? Una cosa és certa: que quan els teatres normals, per cansament o per fracàs, tanquen a Barcelona les portes, en mil indrets de Catalunya les companyies d'aficionats segueixen tirant enlaire el teló de la nostra escena i n'asseguren la continuació. Però quina és l'eficàcia d'aquests teatres? Què és el que representen? Si repasseu la llista d'obres que habitualment es complauen a interpretar, l'ànima us caurà als peus. Pitarra, amb el seu *Ferrer de Tall*, encara és el seu deu. Els autors moderns rarament els tempen. I si algun els tempta poden tenir la seguretat que serà un dels més bunyols, dels que són espiritualment més poca cosa. Un hom no pot estar de preguntar-se: Què llegixen la majoria dels directors d'aquestes companyies? Per què no procuren, si més no, d'informar-se una mica, d'esbrinar quins autors tenen un cert crèdit i quins són els descreditats?

No fa molt, però, un entusiasta animador d'una d'aquestes companyies d'aficionats, m'aclearia el perquè d'alguna d'aquestes preferències, la causa de les quals no és segons sembla deguda només a la ignorància. Nosaltres—em deia—, voldríem representar els autors nous, i, sobretot, els bons autors. Però sabeu què passa? Els autors ja vells com Pitarra o com el mateix Rossinyol no paguen ja a la nostra ciutat els drets d'estrena, que són, com sabeu, drets doblats. Altrament, els autors actuals d'alguna anomenada posen un preu una mica massa elevat per acte a les representacions de llurs comèdies. Heus ací, doncs—afegeia—, la causa essencial de l'enderriament del teatre d'aficionats.

I portat sens dubte del seu entusiasme messiànic pel nostre teatre, del seu fervent apostolat, m'incitava a fer una campanya perquè els drets d'autor fossin rebuixats, perquè fossin, sobretot, suprimits els drets d'estrena. Aleshores—exclamava—si que en podríem representar de bons autors, d'obres de qualitat!

Confesso que vaig quedar molt parat. Tan parat que no vaig tenir ni esma de replicar-li. Davant de la bona fe d'aquell entusiasta, em vaig sentir disposat a renunciar: no solament a tots els meus drets d'autor, gairebé al dret d'escriure comèdies. Però perquè el lector que viu totalment al marge de la vida teatral es faci càrrec de la meua sorpresa, em cal advertir, que es tractava d'un grup d'aficionats d'una ciutat d'uns trent-cinc mil habitants; que els drets d'autor, en aquestes sales d'aficionats, oscil·len entre cinc i sis pessetes per acte, i, amb drets d'estrena, entre deu o dotze. De manera que estrenar una obra a una societat d'aficionats els ve a sortir per unes trenta o trenta-cinc pessetes. Cal advertir encara

VARIETATS AL TIVOLI

Pastora Imperio

Pastora Imperio! Davant el que aquesta dona és i significa, no té cap importància que la primera part de l'actual programa de varietats del Tivoli sigui bastant tronada.

Pastora Imperio! Una artista encara única. La i és personal. En el ball espanyol—ball i cant—, Pastora Imperio és la veritat. És la tradició, i, alhora, la cosa eternament viva.

Abans que ella es presenti a escena, el ballari Morales fa aquelles exhibicions de *claque* que guarda per a quan abandona per unes hores la seva acadèmia del carrer Nou. La parella Grecia-Mario, d'art afro-cubà (?), fa riure la gent amb una dansa que no s'endevina ben bé si procedeix de l'Índia o de Pontons. El zapateador Julián Vicente ens recorda als mig veterans aquella època esplendorosa de la seva germana Carmen, tan prometedora i tan aviat desapareguda de les taules. Un tal Topete diu uns quants acudits de la més baixa condició...

Però surt després Pastora Imperio, i tot això s'oblida.

Per a l'espectador ja només existeixen, aleshores, els grans ulls de Pastora Imperio, aqueixos ulls profunds i plens d'inquietud, aqueixa flama verda que, com ha observat el meu amic José L. Mayral, els segles no arribaran mai a poder apagar.

I els seus braços meravellosos. I les seves mans divines—unes mans que parlen.

De cinquanta mil ballarines espanyoles s'ha dit que portaven dintre l'ànima d'Andalusia. Però, en realitat, gairebé només és aplicable aquesta expressió a Pastora Imperio.

A Pastora Imperio, gitana autèntica, li corre la flamenqueria per les venes.

La flamenqueria?

No us hi amoineu. La flamenqueria no té definició.

—En què consistia el flamenc?—li vaig preguntar un dia a Julia Borrull.

—En què?

—En un moviment rapidíssim va allargar el cos, va alçar els braços, va girar les mans...

—En eso!

Pastora Imperio us respondria de la mateixa manera.

Ella sosté que el ballar, el que se'n diu

Pastora Imperio

ballar, és de *sintura* en amunt: el cos, els braços i les mans.

Ningú no n'ensenyava de ballar així. És un do de la naturalesa. És un dels atributs de la raça gitana.

Pastora Imperio és el sentiment fet carn. Canta i balla perquè li cal cantar i ballar. Canta i balla per a ella.

Mentre una Argentina és tota parsimònia, Pastora Imperio és tota vivacitat, tota moviment.

Argentina s'ha estudiat una salutació—sempre exactament la mateixa—per al final de cada un dels seus balls. Pastora Imperio afirma que mai no és igual aquell signe característic que fa amb l'índex de la mà dreta.

—No és mai igual perquè *tiene un sentido grande*...

Majestuosa en el caminar, simpàtica en el dir, convincent i singular en els seus gestos, ràpids com un llampec, Pastora Imperio té ara la mateixa atracció misteriosa de vint anys enrera.

Jo he anat a veure-la amb certa por. En haver-la vista, insisteixo a creure-la única.

Adelina Duran, saturada de gràcia i de nervi, figura també en aquest programa del Tivoli.

No hi ha cap relació, evidentment, entre l'art d'aquesta excel·lent ballarina acadèmica i el de Pastora Imperio.

Però sense voler, Pastora Imperio li mata el lluiment.

JOAN TOMAS

PUNTS DE VISTA

Tradició i Modernitat

Hi ha espectacles que encara no s'han fet vells i la vitalitat i la joventut dels quals els impulsa a recercar continuament, a adorar l'inèdit, a lliurar-se a una cursa desesperada vers una altra cosa, a renovar-se inlassablement, en fi, tot i seguint les modes o llançant-les. El music-hall, per exemple. Aquest reialme de la fantasia, del paradoxal i de l'imprevist, que necessita la varietat com el pa que es menja, que no pot viure sense sorpresa, i on l'atzar i el caprici actuen com a reis, aquest music-hall, somni d'algunes hores que ens transporta fora del

crític, Gustave Prévaille, ha dit que la dansa de music-hall no cerca la perfecció de les línies o l'expressió plàstica d'un sentiment. Vol sobretot sorprendre l'espectador, emocionar els seus sentits, colpir la seva imaginació. És per a sorprendre'l que fa un ús abundant de l'acrobàcia; és per a emocionar els seus sentits que es fa sovint lasciva, que utilitza les suggestions del vestit o de la nuditat; és per a colpir la seva imaginació que emprat tots els recursos de l'exotisme i de la fantasia, s'afanqueix de tota regla, i fins i tot de tota preocupació

Escola de dansa clàssica

món, com deia Baudelaire, és essencialment renovació i modernitat.

Hi ha d'altres espectacles, en canvi, que, amb molta neu al pols, viuen amb la mirada notàlgica clavada en un passat gloriós. Espectacles que ja no són d'aquest temps, que són d'una altra època, i de l'edat d'or dels quals ja no se'n canta ni gall ni gallina. Si la regla dels primers és renovar-se o morir, la regla dels segons és no renovar-se si volen viure. Aquests espectacles no poden rejuvenir-se ni modernitzar-se si tenen interès a no perdre el seu caràcter. Les varietats espanyoles, per exemple.

Joan Tomàs, amb la seva sagacitat habitual, ha dit ací que les varietats a la manera espanyola estan molt lligades a la tradició, i gairebé mai no haurien d'apartar-se'n, per tal de conservar el seu sabor. Exacte. Precisament l'actuació de Balder al Tivoli ha vingut a donar-li la raó, i a demostrar que certes coses no es poden modernitzar de cap manera. Balder és un bon ventríloc. Sense el bigoti clàssic, dialoga amb els seus ninots amb una naturalitat tan gran que sembla que assistiu a una conversa real. Però aquest home ha volgut rejuvenir el seu treball. Ha prescindit dels personatges tradicionals i, vestit de *policeman* americà, dialoga amb suposats transeünts i amb Betty Boop i Mickey Mouse i tot. L'efecte és simplement desastro. La ventrílocua és una mena de monument arqueològic que no s'ha de restaurar ni modernitzar si no es vol estrangular la seva poesia. I ja diem en un altre lloc que no cal dir que preferirem sempre aquell impagable Llobet, que fa de tant en tant una aparició fantasmagòrica al Circ Barcelonès, amb aquells quatre cabells que li surten de sota l'aixella i intenten tapar una calvície no pas precoç, i amb els seus ninots pososos i sinistres, que assoleixen el tronat més sublim; no cal dir que preferirem sempre aquest impagable Llobet a tots els Balders modernitzats del món. Les varietats espanyoles necessiten també un ambient apropiat. L'esmentat Barcelonès o el Cafè de la Borsa, o els mil i un cafès concerts de barriada que hi ha escampats per Barcelona, i on fan tristament de les seves uns duetos d'una sordidesa emocionant. Transplantar-les al Tivoli és un disbarat. Es matar-les. Tot el que l'atracció més mediocre guanya al local tronat del Circ Barcelonès, l'atracció més bona ho perd al Tivoli.

Un altre espectacle que tampoc no s'ha de modernitzar és el circ. Us imagineu l'enfarrinat sacrificant el seu vestit salpicat de *lentejuelas* vistoses a un *sweater* i uns pantalons de golf? Només de pensar-hi ja fa esbarronar. I de la mateixa manera que les varietats exigeixen un ambient propi i agafen un esclat extraordinari als locals que hem citat, l'atmosfera, les olors fortes, la fortor calenta del cavall enervat que perfuma el somriure de l'*écuyère* i el mallot rosa de la trapezista, els cuiros esclatants, els aparells dels acrobates, tota la poesia del circ, en fi, necessiten per a produir les emocions més pures l'ambient bullicios, l'entusiasme popular, la musiqueta del circ ambulat. Ens recordarem tota la vida de la tarda memorable passada a Mataró sota la tenda dels Frediani.

I, finalment, una cosa que també està molt lligada a la tradició i que és pecat modernitzar és el ballet. Un amic ens reprotava l'excés de dates que hi havia en els nostres darrers articles sobre aquest espectacle. Que no se n'estranyi. El ballet té una història molt llarga i com a fet històric cal tractar-lo. Fa poc, aplaudim ací la tropa de Monte-Carlo perquè s'ha decidit a resuscitar ballets antics i a no estrenar gaires coses noves. Aquestes paraules tingueren la virtut de sorprendre molta gent, especialment els amics de l'ADLAN, amb un dels quals hem tingut una llarga sentada sobre el particular. Però estem segurs que després de llegir el que precedeix i el que seguirà ens donaran la raó, car ens sembla que no esgrimim pas arguments desbaratats.

Primer que tot, direm que una cosa és la dansa de music-hall i una altra la dansa de teatre, especialment el ballet. Un gran

d'harmonia, de mesura i de sentit comú. La dansa de music-hall, acaba dient Prévaille, vol seduir-nos per altres prestigis que els de la dansa teatral.

En efecte, aquesta, la dansa de teatre en general i sobretot el ballet, és tota una altra cosa. Els ballets ja no són d'aquest temps, són d'una altra època, i la seva edat d'or ja ha passat a la història. Modernitzar el ballet és trair-lo, és anular el seu sabor. Cal recomanar, doncs, el retorn a l'antic. I quan parlem de ballets antics, no ens referim als de Diaghilev, espectacle d'art magnífic i enlluernador, però gènere híbrid i víctima d'un modernisme suïcida. D'aquella època del malgrat tot genial Sergi només conservariem la gràcia somiadora de les imitacions romàntiques de Fokin, *Les siflides* i *L'espectre de la rosa*. Quan parlem de retorn als ballets antics, ens referim als del segle passat, els ballets blancs, *Giselle*, *Lac des Cygnes* i tants d'altres, amb els seus vaporosos tutús de tarlatana i de tul. Obres que no cansarien, n'estem segurs, car, com s'ha dit i repetit, les obres ben fetes no envelleixen. És el cas de *Les siflides*, que no paren de representar ací, i que cada any obtenen un èxit més viu.

I, suposant que aquestes obres arribessin a cansar, es podria perfectament reemplaçar aquests ballets fatigats per altres del passat. N'hi ha a centenars per a resuscitar. Petipa sol en va muntar cinquanta-set. Tot un món. El camp per córrer és doncs il·limitat. Que mancarien documents d'època on recolzar-se per a reconstituir-los? Diaghilev bé es va espavilar quan va voler rescatar *La Belle*, un ballet que datava de 1890. I no fa pas gaires anys, Lifar va restreure a l'Òpera de París un ballet encara més antic: *Les créatures de Prométhée* de Salvatore Viganò, estrenat a Viena el 28 de març de 1801.

Aquest retorn a l'antic sí que seria revolucionari. Això sí que seria nou. Tant més que actualment s'observa pobresa d'inventió i un esgotament gens encoratjador en els coreògrafs moderns. Quines coses noves importants ens han donat els Ballets de Monte-Carlo? *Els presagis*, obra considerable, immensa, a desgrat de la seva filosofia barata, camí interessantíssim que Massin ha abandonat precipitadament, i els meravellosos *Jocs d'infants*, ballet més de l'extraordinari Joan Miró que de Massin. Res més. Aquest any, les ovacions que han obtingut les obres velles han contrastat amb les protestes amb què foren rebudes les *novetats Jardí públic* i *Le Bal*, pura mediocritat. Ens sembla doncs que la decisió a prendre no és dubtosa. Retornem a l'antic i tots hi sortirem guanyant.

SERASTIÀ GASCH

ACTUALIDADES
RAMBLA de CATALUNYA 37-Tel:11701
Un programa insuperable

De Valencia a Marsella
La mar y los peces
Perros chicos y perras gordas
El sandero encantador
4 documentals en espanyol

OJOS HIPNOTICOS
dibuix

Noticiari Fox Mundial
El primer viatge del "Normandie". La boda de la princesa Ingrid i el príncep hereu de Dinamarca. El Gran Premi Automobilista d'Alemanya, i altres.

Dilluns vinent
Setmana "BETTY BOOP"

PUBLI-CINEMA
Passeig de Gràcia, 37. - Telèfon 79681
Sessió contínua de 11 matí a 1 matindrada
SEIENT, UNA PESETA

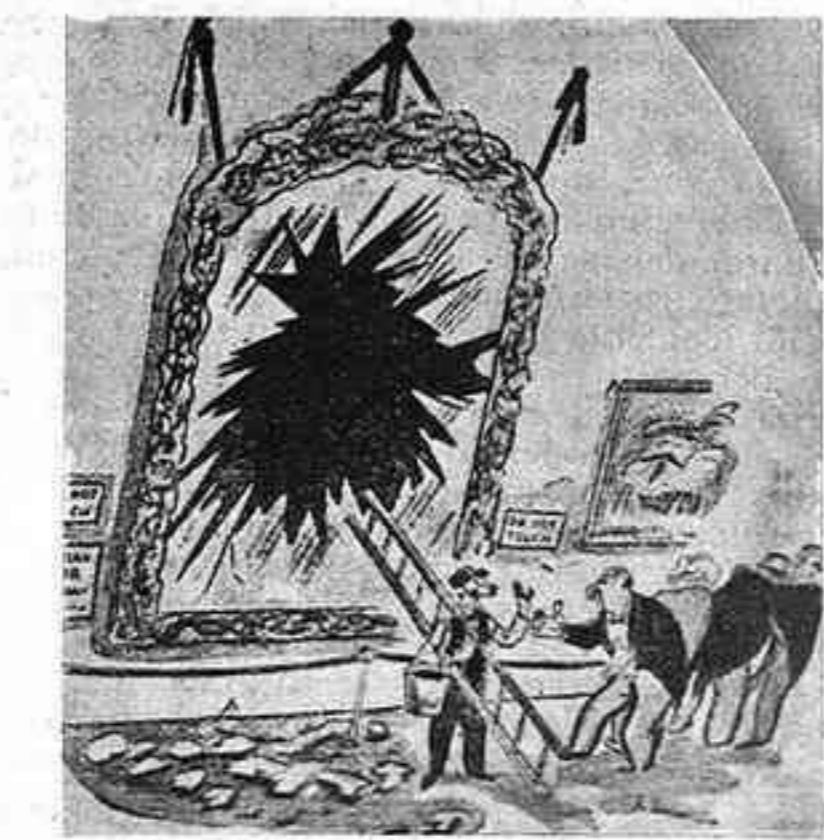
CURIOSITATS MUNDIALS
Interessants reportatges U. F. A. exclusiu

ALAZANES AUSTRIACOS
Un film curt d'U. F. A.

NOTICIARIS D'ACTUALITAT MUNDIAL segons visió PARAMOLINI i ECLAIR JOURNAL; exclusiu.

VISIONES DEL CAIRO
Interessant documental U. F. A.

I. F. I EN REALIDAD
Una meravella documental de U. F. A.

GALERIES D'ART

El de l'escala. — Per mi no s'amoinin, no sóc supersticiós.
(Everybody's Weekly, Londres)

Està obtenint un gran èxit l'obra que acaba de sortir
TRATADO DE PERSPECTIVA
per J. VIDAL I VIDAL

Tots els oficis que reproduïxen, idealitzada, la realitat, han de basar-se en la Perspectiva, si volen evitar deformacions inversemblants. El seu estudi és indispensable al dibuixant, i al pintor decorador, a l'arquitecte i al moblista, a l'escultor, a l'escenògraf, etc.

Un esplèndid volum en foli de 227 planes i 105 llamines a tota plana, 26 pessetes en rústica i 32 en tela

De venda a totes les llibreries. EDITORIAL E. SUBIRANA, S. A. Portaferrissa, 14

LES ARTS I ELS ARTISTES

Les exposicions

Saló de Barcelona

Dèiem que el Saló de Barcelona havia adquirit notorietat després de la tria efectuada sense contemplacions. Ens hem de tornar a referir en aquest moment al fet saludable per a felicitar-ne els autors i per a dir que si exceptués alguna cosa exceptuable, (la tela de Carlos Vázquez per exemple), el Saló podria constituir-se en un bon resum d'un extens sector de pintura catalana actual.

De totes maneres, però, concretament damunt d'ells les lloances en general que acrediten les obres verificades en el terreny que va de la

bon criteri. És remarcable l'estudi de qualitats en aquest autor.

Elisi Meifrén ha prestigiat el Saló amb tres grans obres amaraes d'aquella llum que conté la màxima descripció i ambientació. El valor pictòric de Meifrén i l'esforç que representa la seva participació podrien molt bé convertir-se en els incentius originaris d'atorgació d'un premi il·lustre.

La tela de Lluís Muntané ens ha frapat per l'elasticitat que posseeix, elasticitat que l'allunya d'aquelles rigideses nocives.

Remarquem *Les Palmeres* de Jacint Ollivé i el *Cafè de la Borsa* de Picó.

El nu de Puigdemonges, una mica afectat, és no obstant una bona obra que té a bé mostrar les possibilitats de l'artista subjectat a les normes invariables de la figura. Aquestes no són motiu perquè Puigdemonges es cohibeixi; al revés, usa la mateixa empena paisatgista i el resultat és de la mateixa proporció.

Flor i sabor, de Rodríguez Puig, té de dolent el títol. Molt superior a l'altra tela seva, diu el lent ascens de l'autor, que pas a pas es solidifica.

Santasusagna ha pintat una bella obra de la qual podria parlar-se molt i sempre en el sentit de bo.

Dintre la discreció hem de recordar la tela de Mary Taylor i la de Vilatoba.

Aquest Saló guarda dues obres de Vancells, dues obres clàssiques de Vancells, que són del més reeixit que ha executat l'il·lustre pintor de Terrassa.

Vila-Puig es mou entre tres teles una mica més que regulars que no assoleixen el roig viu d'altres ocasions.

La secció de pintura ens dona al final els olis de Vilàs, que, com l'anterior artista, no ha realitzat cap cosa de l'altre món. Més aviat semblen haver recollit peces, bones indiscutiblement, que no aporten cap engruna més de glòria als seus noms ja entronitzats.

L'escultura del Saló de Barcelona és molt diversa quan a resultats. No té mitjanies, anant de l'excel·lent a la decepció.

En la primera divisió cal anotar les obres de Llorenç Cairó, de Florenci Cuairan, de Jaume Duran, de Giménez Botey i el bust de Marés.

En la segona, *Iris alada* de Borrell, la *Matinada* de Clarassó i alguna altra realització que, com la *Primavera* de Martrús, s'enfonsen dintre el gènere insignificant.

En dibuix i gravat, cal situar a la capçalera el nom de Josep Narro. Aquest il·lustrador al qual ens hem referit les poques vegades que l'actualitat ens l'ha enfrontat, es mereix una atenció especialíssima. És un artista intel·ligent que en el camp de la il·lustració moderna brilla com un veritable astrè i que seria de desitjar que tingüés una plataforma d'acció més extensa per tal que les seves possibilitats s'examplessin convenientment.

La Junta d'adquisicions ha adquirit nou dibuixos de Carles Bèquer el qual és també un nom a recordar entre els nostres dibuixants, si bé no de la mateixa categoria de Narro. Seria en circumstàncies més passables per la il·lustració que Bèquer trobaria el lloc ideal on introduir la seva especialitat.

Ricard Opisso, com sempre, ha valoritzat el Saló amb les mostres del seu enginy.

Remarquem el cap de nen de Gerard Carbonell i els estudis de Francesc Serra, que són notables.

Així mateix hem d'esmentar el gravat de Francesc Almuní que reproduïx una visió de Rupit.

Joan Orihuel ha exposat un dibuix del port remarcable pel seu ambient i per la factura.

L'art aplicat del Saló de Barcelona té els seus millors exponents en la copa de Lluís Albert de Puig, els llibres d'Anna Casanova, el paravent lacat per F. Montanyà i les peces ceràmiques d'Antoni Cumella.

Hem procurat recollir l'essència del que hi ha de notable dispersat per unes quantes sales del Saló de Barcelona. Qualsevol omissió en què hàgim incorregut creiem que pot ésser perdonada per l'esperit de col·lecció del qual novament ens felicitem amb sinceritat en el moment que aquell s'ha manifestat encarrilat sobre les vies de la responsabilitat artística i de la bona qualitat general, per assolir el qual s'ha caigut segurament en allò del sacrifici immerescut. Conscients del mal personal que aquest fet reporta, però amb la il·lusió de veure florir el valor en el Saló, hem d'acollir-nos a allò tan repetit: Tot sigui per la glòria del Saló de Barcelona!

ENRIC F. GUAL

FOTOGRAFIA

MAN RAY

Sempre ens hem de plànyer de la rutina inveterada que es manifesta en tota exposició fotogràfica, especialment al nostre país. Amb poca variació, els mateixos assumptes, la mateixa visió, el mateix ideal: imitar el pintor, *fer un quadro*.

No sembla sinó que hagi d'existir un estret lligam de submissió i de vassallatge entre la fotografia i la pintura. La fotografia ja té història i tota ella ens demostra que sempre ha anat a remolc de les tendències pictòriques, ja imitant l'acade-

tròbà la seva veritable personalitat extra-documental.

Durant gairebé tot el primer segle de la seva existència, es desenrotlla amb intencions pictòriques, quan amb ella es pretenia fer art. Prestà les seves possibilitats a les investigacions científiques de la química, física, astronomia, röntgenologia, ha servit a la cartografia amb el seu poder estereogràfic en mans de l'aviador, ha descobert meravelles, i encara té un camp verge en la fotografia del microcosmos i de les profunditats oceanogràfiques. Amb el dinamisme que oferia la successió de fases fotogràfiques de la cinematografia i amb el poder documental de la seva visió realista que ha permès d'il·lustrar tantes obres didàctiques, d'art, de ciència, de folklore, etc., bé podem dir que la cultura de la nostra generació és una cultura fotogràfica.

I amb tot, amb tant que s'ha explotat la fotografia, quantes possibilitats ofereix encara! Mirem, si no, Man Ray en la seva exposició presentada suara a Barcelona pel grup Adlan, a la sala d'exposicions de la Joieria Roca, quanta personalitat creadora, quanta visió, comprensió i sentit valoratiu de les matisacions, dels tecnicismes i dels recòndits secrets de la llum i d'un tros de matèria!

Quant de sentit exploratiu en l'objecte més vulgar, en una escorça, en la superfície d'un tubercul!

Quina grandiositat èpica no extreu d'una estratificació geològica o d'un boscatge ombrívol!

Man Ray fuig del callomorfisme, i aconsegueix unes bel·les rublertes de poder emotiu; no cerca la bellesa en una figura plaent: troba l'expressió en la projecció negativa elèctric, sap connectar la imatge positiva d'un clíx negatiu amb l'objecte negatiu d'un rayograma i aconseguir l'enigma perturbador de la raó simultàniament a l'exaltació de l'emoció; adés burla la realitat atuidora del mecanisme fotogràfic, adés s'exacerba amb la realitat més viva de l'objecte.

Defuig la banalitat pueril, manifestant la seva fortitud de visió incisiva o psicològica. A voltes ens apar d'una visió ascètica, a voltes lírica, però sempre amb una forta personalitat d'una vigoria i facilitat d'expressió que li permet, com en el cas Dalí, de supeditar la tècnica a la facilitat, és a dir: que la tècnica li serveix per a alliberar-se de la tècnica.

Amb el blanc i el negre aconsegueix grans efectes dels objectes més insignificants.

En el retrat copsa no la fugissera expressió d'un moment, sinó el coeficient psicològic de la vida dels retratats, segons veiem en els retrats d'Arp, Chirico, etc.

Els seus nus no són de matèria blana i detallada, sinó sintètics, un cos en l'espai que té volum i modelat, i aquest volum i modelat l'obté amb la total carència de mitges tintes, sense ombres ni grisos, sense trucs modeladors.

Man Ray aconsegueix la seva obra personal amb les possibilitats creadores més diverses, sense tipus standard assoleix efectes desconeguts amb objectes coneguts, i és precisament l'objecte conegut el que serveix de motiu desconcertant.

Amb Fernand Léger, que fou l'iniciador de la nova significació fotogràfica, seguint les realitzacions d'Adget que en el seu temps no foren apreciades, amb Sissisky, Moholy Naghi, Tabard, Sugez i Man Ray, tenim una representació de les possibilitats de futures sorpreses.

P. CATALA I PIC

Francesc Marsà — Natura morta

Fotografia per Man Ray

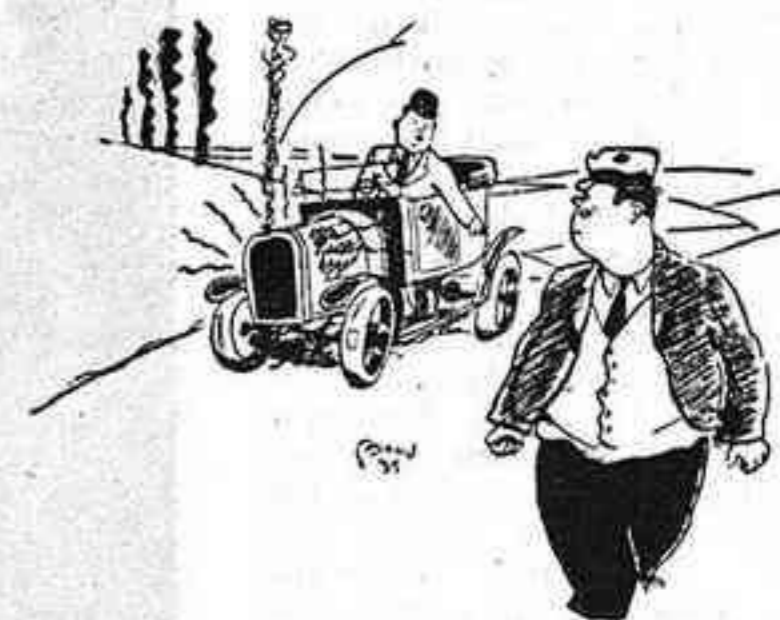
—Sou negre?
—Com ho heu conegut?
—Per l'accent!

(Le Rire, Paris)

—T'estimo tant que et menjaria...
—Es veu que menges amb les mans...

(Der Simpl, Praga)

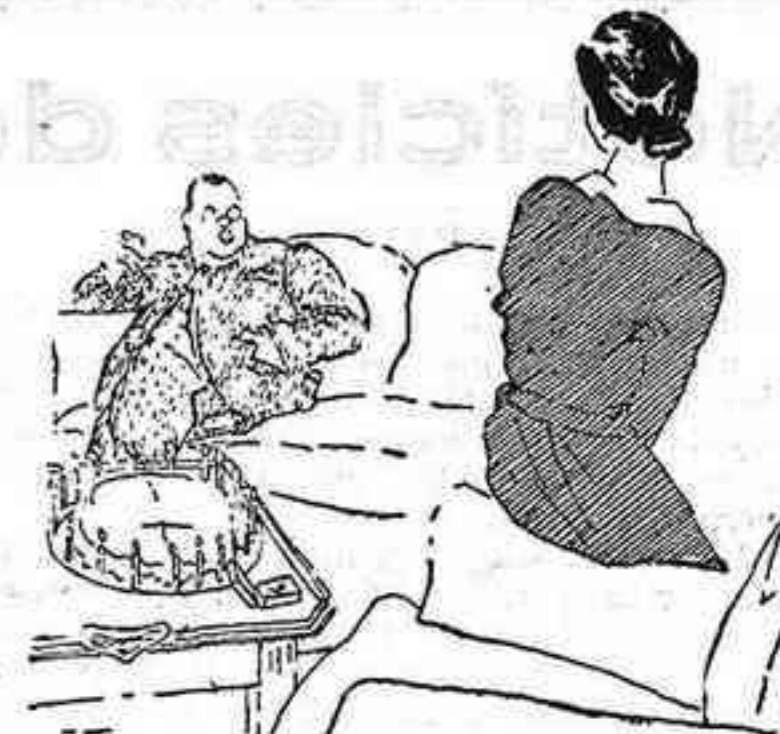
—Voleu pujar?
—No, gràcies; tinc pressa!

(Ric et Rac, Paris)

—Un barret nou?
—Sí, l'altre no era prou de moda. Encara hi veia d'un ull!

(Ric et Rac, Paris)

ELS DIVUIT ANYS DE GRETCHEN
—Què et fa més contenta, ara que ja tens divuit anys?
—Que podré anar a veure els films prohibits als adolescents.

(Simplicissimus, Munic)

—I per què no proveu de resistir a la temptació de beure?
—Ja ho provo, senyora! Pel cap baix, prenc cada vegada dos gots per agafar forces de resistir, però és inútil...

(London Opinion)

GUTENBERG, S.A.

Fàbrica de maquinària per a les Arts Gràfiques

Nàpols, 215 - Telèfon 55723 BARCELONA

Societat Espanyola de Carbur Metàl·lics

Correu: Apartat 190 Telèg: "Carburas"

BARCELONA Mallorca, 232

Telèfon 73013

CARBUR DE CALCI; Fàbriques a Berga (Barcelona) i Corcubion (Corunya) :: OXIGEN 99 % DE PURESIA, Fàbriques a Barcelona, València i Còrdova :: ACETILEN DISSOLT, Fàbriques a Barcelona, Madrid, València i Còrdova :: FERRO MANGANES i FERRO SILICI :: SOCARRIMAT i SECAT de fils i peces de seda, cotó i altres teixits :: CALEFACCIO INDUSTRIAL -de laboratoris i domèstica :: GENERADORS, BU FADORS, MANOMETRES, materials d'aportació per la SOL-DADURA AUTOGENA

PRESSUPOSTOS, ESTUDIS, CONSULTES I ASSAIGS GRATIS

EXPOSICIO DE PINTURA I ESCULTURA

organitzada per Establiments Maragall per clausura de temporada

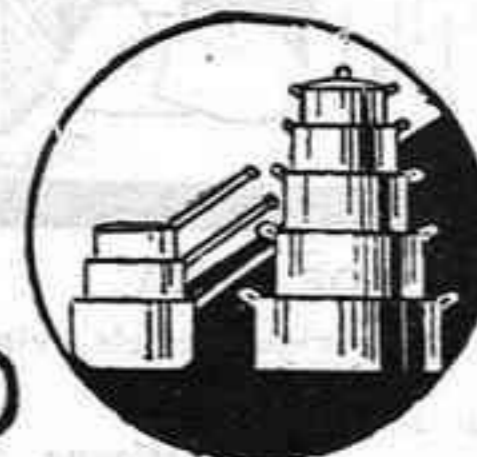
Obres de
Capmany, Domingo, Humbert,
F. Elias, Llimona, Togores, Serra,
Sisquella, Viladomat i Maragall

Inauguració: dissabte dia 8 de juny :: SALA PARÉS

LLORENS

RAMBLA DE LES FLORS-30

MUSICAI RADIO

CRONIQUE DE LA MÚSICA CATALANA

A propòsit de la segona representació de la "Història del Soldat"

Sempre que es presenta davant d'un públic una obra que representa un nou experiment de la sensibilitat, es produeix una reacció idèntica de desconcert, no exempta d'una mica de nosa. I aquest fenomen es dona tant en el profa com en el tècnic. La història està plena d'exemples del que diem. Només que, segons l'ètica de cadascú, els resultats són diferents. Hi ha qui es tanca hermèticament, per vanitat o precipitació, en el judici; hi ha qui, més ben orientat, s'aplica a comprendre. I sempre, si l'obra s'ho val, hom arriba a compenetrar-s'hi, a cópia de més o menys temps o de més o menys paciència.

En el primer estadi de la percepció ja existeix, però, un germen de criteri dins de nosaltres. Una obra desconcertant o és bona o és dolenta. Però la sensació no és la mateixa en ambdós casos. Hi ha un factor d'entiuig especial que ens fa distingir allò que no entenem d'allò que, simplement, no val res. Cal saber escoltar-se un mateix, per tal de sentir la veu interior que ens guiarà vers una atenció sostinguda de l'obra, o ens n'apartarà definitivament. El fet principal és, amb tot, d'haver establert que no sempre que una obra d'art no se'n lliura al primer moment, podem dir que és una equivocació. També té importància remarcar que una certa modestia metòdica és la millor posició de l'observador i, sobretot, del crític. Sovint la vanitat emussa les sensibilitats més ben esmolades i enega les intel·ligències més lúcides.

Aquestes observacions se'ns han acudit no fa gaire amb motiu de la representació en català de l'obra de Ramuz i Stravinsky *Història del Soldat*. Tant l'acció escènica com el seu comentari musical són d'una simplicitat extrema. Una rondalla popular amb una música senzilla, de línies transparents, ritmes acusats i composició neta. Un cop trobada la clau, des del moment que l'espectador sap dirigir la seva atenció, tota la dificultat desapareix. Però no hi ha dubte que l'obra s'aparta de les línies usals.

Dit amb una comparació una mica casolana, fugit de la carretera del teatre líric melòs, honjo i convencional, amb els seus drames i comèdies d'enamorats, les seves situacions *contables* i orquestrades, i la seva orquestra encoixinada i deixada, per ficar-se dins la direcció de l'acció sintètica, directa, brutalment estilitzada i de la música horitzontal escrita en un contrapunt on cada part representa una veu veritable i no una irrisació harmònica o un replè sonor. D'això se'n segueix una frescor i una força impossibles d'assolir amb els estils més corrents dins l'època; però també, per l'espectador novell, una sequ-

dat teatral i una cruessa estrident que, de moment, no li deixaran abandonar-se a l'encís de l'obra.

Coses de la música, de l'art actual, dirà algú. És bo de saber, però, que la mateixa primera impressió produeix dins el seu temps les composicions de Bach, Beethoven, Wagner i, cas extraordinari, de Mozart. Fins que el públic no s'hi va adaptar no hi trobava més que agrors i discordàncies. Creiem que totes aquestes observacions no són gens inoportunes. El dia de la pr-

Stravinsky en el seu estudi de la casa Pleyel (1929)

mera representació d'aquesta obra, ara farà cosa de quinze dies, es va produir dintre la sala el fet que el públic ni la podia admetre sense esforç, ni la sabia rebutjar completament. Per una banda, hom lluitava amb una repulsió; per l'altra, no podia fugir de sentir-se atret d'una manera misteriosa. La reacció fou natural i sana. Ara cal prolongar l'experiment i per això, amb Audicions Intimes, MIRADOR patrocina aquesta segona representació.

No dubtem que la pròxima vegada s'avançarà vers la comprensió i l'amor. Es així com el nostre públic i el de tot arreu ha pogut capir les grans obres de l'art. I, al capdavall, tota cultura és una successió de moments d'esforç i de col·lites de fruit.

ROSSEND LLATES

La situació de la jove generació

La situació espiritual dels nostres joves músics és fins a tal punt precària que tot esforç seriós de manifestació artística, sigui quina sigui la seva orientació, ha de merèixer tot el nostre interès. Sabem prou que els joves compositors d'aquesta terra es troben sobre un terreny difícil; cap personalitat de veritable categoria no es troba davant d'ells disposat a guiar-los i encoratjar-los. Els grans corrents de la música moderna amb prou feines es deixen sentir en la nostra vida musical; podem estar contents si una o dues vegades cada trimestre podem sentir la composició d'un mestre vivent. (Es evident que en aquest sentit Richard Strauss pertany ja a la història.) Per altra banda, les profundes commocions en l'esfera cultural i social que en els altres països europeus transformen progressivament la vida musical i l'estil de la composició, han arribat amb un feble ressò a casa nostra. En certa manera, la tragèdia de la música espanyola moderna és deguda al fet que tots els grans músics, d'Albéniz i Granados fins a Falla, han hagut de fer el seu aprenentatge a París, si és que no sofreixen, com Gerhard o Rodolf Halffter, la influència de l'escola germano-austríaca. Els uns, com Falla, han sabut desenvolupar, de retorn a llur país, un estil completament original i han aconseguit emancipar-se de les influències parisenques (*Concert per a clavecí*). Els altres, com Turina, han sabut donar a llurs composicions un color nacional encisador i típic, sense poder-se mai deslliurar del tot d'un impressionisme ja una mica caducat.

Aquest mateix procés d'emancipació, des de la transplantació fidel d'un estil impresionista que pertany ja a la història (Ricard Lamote de Grignon) i l'esforç considerable per alliberar-se de la tutela estèril de l'estil francès d'avant-guerra (Joaquim Salvat), fins a la primera etapa d'una emancipació completa (Josep Valls)—les tres etapes principals d'aquest desenvolupament, que són les mateixes en la formació de totes les escoles nacionals de la nostra època—, pot ésser també observat en les obres d'autors catalans que en el darrer concert de la Cultural poguérem oír.

En jutjar els tres compositors catalans, presentats de perfil artístic tan diferent, no volem pas parlar de la qualitat, sinó de l'actiu interior. Les qualitats del treball musical de Lamote de Grignon no són pas inferiors a les de Valls. La seva escriptura orquestral és perfectament equilibrada; tots els compassos sonen meravellosament bé; cada una de les diferents peces de la seva *Música d'escena per a una comèdia* ha estat concebuda en una forma ben pròpia. Confrontant aquests dos músics, gairebé involuntàriament, en la diferència essencial que hom pot trobar en cada una de les èpoques de la història musical, la del *stile antico* i la del *stile moderno*. Evidentment, Ricard Lamote de Grignon se sent obligat a l'estil antic, disposant i utilitzant el repertori estílistic tal com l'ha trobat en el primer moment que s'ha sentit músic. (Diguem de passada que aquest compositor posseeix qualitats extraordinàries i massa poc evidenciades, de director d'orquestra.) Tota obra que escriu sonarà bé i estarà ben feta; tanmateix mai no obrirà cap nova perspectiva al desenvolupament del nostre art. Es tracta d'un músic contemplatiu, que es complau en les petites formes i que no ens oferirà mai cap sorpresa.

La fesomia artística de Joaquim Salvat és molt diferent. El seu punt de partida és, si fa o no fa, el mateix que el de Ricard Lamote de Grignon. Tots dos són, segurament, grans admiradors de Grieg i de Debussy, amb una inclinació bastant accentuada per Puccini. Les cançons de Salvat, que han esdevingut una obra de resistència, d'èxit esclatant per a la Badia, són l'obra cabdal de la primera fase de la seva producció. Però Salvat és un músic massa inquiet i massa intel·ligent per a limitar-se al paper poc satisfactori d'un simple administrador dels valors tradicionals. Comprèn massa bé la tradició, en el sentit més noble del mot, s'ha anat pervertint progressivament fins al convencionalisme, cosa que equival a la peresa espiritual i al triomf de la reacció. El seu nou quartet de corda és el primer esforç fet per aquest jove i ambiciós compositor d'orientar-se vers una altra direcció. Malauradament, només hem pogut conèixer el primer temps de la composició. La diferència d'estil entre aquesta obra i el cicle de cançons per a veu i orquestra, és enorme. Cada línia melòdica és treballada amb un gran sentit de l'equilibri sonor i de les relacions interiors del material dels temes. No és estrany que els vestigis d'influències exteriors encara siguin visibles, però ja s'imposa el gran progrés de Salvat vers una expressivitat molt més vigorosa, densa i personal. Aquesta bella obra no presenta res encara de definitiu, mes ens obliga a reconèixer el mestre Joaquim Salvat com un dels talents més remarcables de la jove escola catalana i a seguir la seva producció amb molta atenció.

De les tres obres catalanes estrenades en el concert esmentat, la revelació sensacional fou la del més jove dels compositors, Josep Valls. D'ençà de les meravelloses composicions corals d'Anton Nicolau, Josep Valls és el primer compositor català que ha pogut realitzar una magnífica síntesi musical de l'esperit propi, únic i ingenu, de la seva terra natal amb l'expressivitat forta i disciplinada de la generació dels nostres dies. En el seu *Concert per a quartet i orquestra* s'open meravellosament els valors més essencials de la tradició gloriosa—cançó popular i polifonia rigorosa—amb temes d'intensa concentració dels mitjans instrumentals de l'estil modern. Aquesta posició sòlida del jove compositor—posició doble, enfrontada simultàniament vers el passat musical de la seva nació, i l'esdevenidor de

la música internacional—li dona un avantatge immens sobre els dos altres compositors representats en el mateix concert. Es en aquest punt on es descobreix llur diferència substancial, que consisteix, com dèiem més amunt, menys en la qualitat que en l'actiu interior.

Compremem molt bé el perquè Salvat, malgrat el seu catalanisme molt pronunciat, prescindeix completament de la introducció

rítmica de la composició. Però en cap moment, ni tan sols en el bell segon temps lent, de profunda expressivitat lírica, les melodies donen lloc a evocar acords convencionals i vulgars. El teixit sonor de l'obra és manejat a cada compàs amb un mestratge sobirà i molt de virtuòs, on la tensió interior no disminueix ni un sol instant. El primer temps és escrit en una veritable forma de *Concerto Grosso* a la Vivaldi, amb una transparència i una densitat admirables. El caràcter d'aquesta composició, d'un estil *da camera*, és subratllat encara per la virtuositat brillant i plena d'efectes instrumentals molt espirituals i insospitats, en la qual participen tots els instruments, sobretot les trompes, les trompetes i la percussió. L'escriptura polimelòdica i polirítmica no deixa ni la més petita llacuna. La seva obra exigeix una gran intensitat dels executants com dels auditors, sense que el seu caràcter de divertiment—en el sentit clàssic del mot—en sigui per res compromès.

No volem pas discutir ara si la forma del concert és l'apropiada per a presentar obres de joves compositors. El públic que durant la mateixa temporada aplaudeix frenèticament figures de valor artístic tan dubtós com Rubinstein o Rachmaninoff, i que es meravella davant les belles artificials del Cor de Cosacs del Don, evidentment no té cap dret ni capacitat per a jutjar els primers passos d'un jove compositor. Sempre seria preferible d'estrenar les obres noves en un petit cercle d'amics i d'especialistes preparats i entusiastes. El Triton a París, però sobretot el *Studio*

Josèp Valls, per Camps-Ribera

de melodies populars en les seves composicions: massa sovint la bella melodia del cançoner català ha estat pervertida i denigrada per harmonitzacions de mal gust. A Valls, aquesta melodia no li serveix d'excusa a una insuficiència de la seva imaginació artística. Ben al contrari. Sent l'obligació imperiosa de trobar a través d'ella una funció raonada de la seva posició artística. I té raó. Car ens és fàcil observar que en tots els països on no es disposa d'una forta i ininterrompuda tradició musical, de l'Edat mitjana o almenys del Renaixement, com França i Alemanya, l'única possibilitat de regeneració consisteix en les forces espontànies de la musicalitat del poble mateix. Es aquesta la perspectiva que fou assenyalada continuament per Felip Pedrell per a la música espanyola. Les meravelloses escoles nacionals que han nascut durant els cinquanta darrers anys, a Hongria, a Iugoslàvia, a Txecoslovàquia, a Finlàndia i—*last but not least*—a Espanya, són els primers resultats esplèndids d'aquesta orientació folklòrica.

El darrer temps del concert de Valls pot ésser comprès com una dignificació tan típica de la festa major catalana com ho és el darrer temps del *Concert de Falla* de la Feria de Sevilla. Continuament les més belles melodies del folk-lore català són posades en relleu servint de reserva inesgotable per a la substància melòdica i poli-

de música austríaca, dirigit per Krenek, i el *Carillon* a Ginebra, són petites associacions d'aquest gènere, més útils per a la cultura musical que els concerts monstres de stars italians o una mala representació d'òpera italiana. Potser un dia l'Associació d'Estudiants de Música podrà esdevenir un cercle semblant, exclusiu i intel·ligent, per a la música moderna catalana, una mena de "laboratori musical" on seran posades a la discussió les noves obres dels nostres compositors. I segurament hom interpretaria millor els concerts que a la Cultural, malgrat ésser una associació de classe capitalista, amb molts socis i recursos. A part de l'obra de Lamote de Grignon, dirigida per l'autor, les execucions foren escandaloses. Sobretot el concert de Valls restà gairebé quasi incompreensible. (La interpretació caòtica d'aquesta obra deliciosa donarà la raó a la crítica reaccionària de constatar, com ha passat tan sovint en aquests darrers temps, que la música moderna és "inútilment difícil", de "gènere especulatiu" i "apurament cerebral", etc.)

El Quartet de Barcelona no és pas el més indicat per a interpretar obres d'una susceptibilitat extraordinària com aquesta. L'esforç incessantment realitzat per aquests quatre xicotets simpàtics és admirable i entenedor. Però haurien de limitar-se a les tasques que poden portar a cap d'una manera satisfactòria. És un quartet encara molt poc equilibrat i de capacitats instrumentals i artístiques molt desiguals. S'han fatigat excessivament durant aquest hivern i es veu ben clar que treballen enormement i d'una manera seriosa. Però la rutina que han adquirit durant aquesta temporada és una mica artificial i no correspon encara a llur qualitat. Estan en perill de perdre-la del tot si en l'esdevenidor no disposen d'una manera més racional de llurs forces artístiques.

OTTO MAYER

Notícies de tot el món

ESpanya

A l'Institut Francès de Madrid, José Suñer ha donat una conferència sobre els músics i els dansaires de l'antiga escena espanyola amb audicions d'obres d'Encina, Calderón i sarabandes per a laüt, orgue, guitarra i clavecí.

— Acaba de sortir el nou llibre d'Adolfo Salazar, titulat *La Música actual en Europa y sus problemas*. La majoria dels capítols d'aquest volum de 500 pàgines són articles publicats a *El Sol* en el transcurs dels darrers anys.

— El senyor Joan Pich i Pon, alcalde governatiu de Barcelona, ha imposat al senyor Lamote de Grignon, director de la Banda Municipal, les insígnies de l'Ordre de la República.

— De pas cap a Madrid on ha de parlar al Conferència Club sobre *La música antiga com a testimoni de les primeres civilitzacions*, ha estat unes hores a Barcelona l'illustre musicòleg alemany doctor Curt Sachs.

FRANÇA

En aquest temps de commemoracions, sembla que es vol donar un cert esclat, a França, a la del centenari del naixement de Saint-Saëns. Però això no ha trobat l'adhesió unànime dels músics. «Es que ens el volen fer passar per geni?» diuen alguns que no li poden perdonar ni la seva oposició a Wagner i a Debussy, ni que s'hagués deixat erigir una estàtua vivint ell.

De totes maneres, Alfred Cortot i l'Orquestra Filharmònica seran els primers que, el mes entrant, rebran homenatge a l'autor de *Samson et Dalila*.

Saint-Saëns tenia quinze anys i estudiava composició, quan se li acudí de posar música a uns versos de Victor Hugo. Tres anys després, acudia al concurs per anar a Roma, sense èxit. L'any següent, obtenia un segon premi. Berlioz, que era del jurat, digué:

—Aquest jove ho sap tot. Desgraciadament, li falta inexperiència.

ITALIA

Orseolo, el nou drama líric de Pizetti, acaba d'ésser estrenat al *Comunale* de Florència, en ocasió del *Maggio Musicale*.

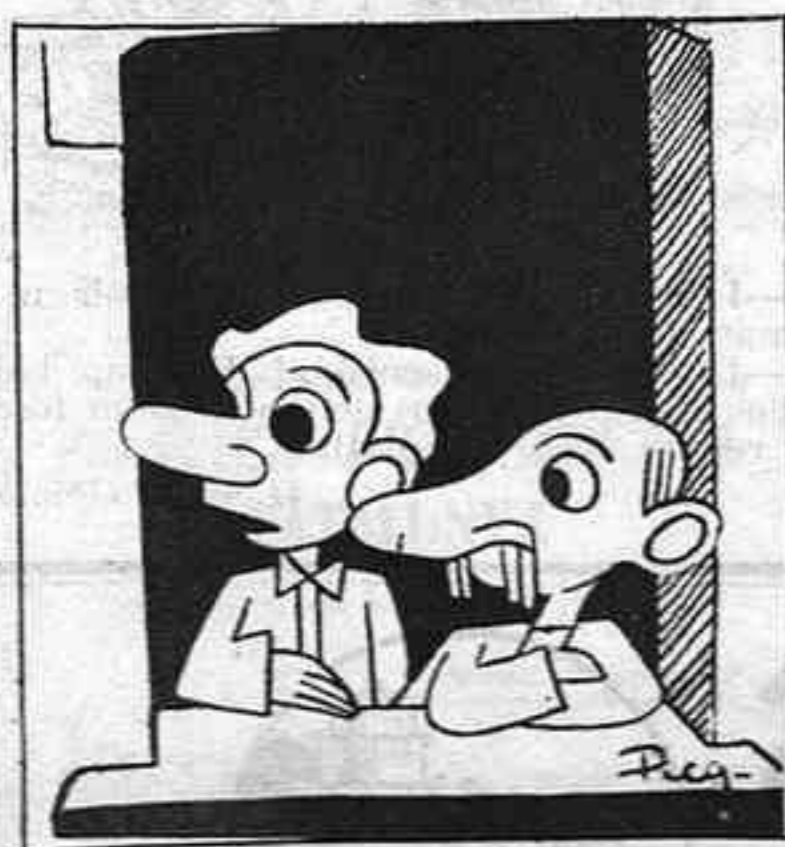
— El compositor Riccardo Zandonai acaba de guanyar el Premi Mussolini. Entre la seva copiosa producció remarquem el seu drama líric *I Cavalieri di Ekeba*, sobre la famosa novel·la *Gösta Berling* de Selma Lagerlöf.

ROMANIA

Georges Georgesco ha dirigit a Bucarest en primera audició una *Rapsòdia Iugoslava* de R. Dusaut.

TXECOSLOVAQUIA

El Teatre Nacional de Praga acaba de donar en primera audició una nova òpera d'Otokar Ostrcil, *El Reialme de Honza*, inspirada en la vida i les llegendes populars txeces.

PUNT DE VISTA

—Fa estona que no sentim els veïns disputar-se.
—Potser han renyit.
(Marianne, París)

—La meua dona no comprerà el meu art... (Judge, Nova York)

Ella (llegant el programa). — Vestits de Lucille, perukeus de Parkson... Ell (distret). — I les cames? (The Humorist, Londres)